

SUPPEA ESITUTKINTA LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ POLIISIN PÄIVITTÄISTOIMINTAAN

Marleena Ehtamo & Viktoria Kontrovskaja

2/2020

Tiivistelmä

Tekijät	Tutkinto	
Marleena Ehtamo & Viktoria Kontrovskaja	Poliisi (AMK)	
Julkaisun nimi	Julkisuusaste	
Suppea esitutkinta lainsäädännöstä poliisin päivittäistoimintaan	Julkinen	
Ohjaaja	Opinnäytetyön muoto	
Pauli Mäkelä & Mikko Mäkinen	Tutkimuksellinen opinnäytetyö	
Tiivistelmä		
<p>Opinnäytetyössä avaamme suppean esitutkinnan säätämistä lainvoimaiseksi ja sen muuttumista nykypäivään soveltuvaksi poliisin tehtäväksi. Työssä vertaamme suppeaa esitutkintaa perusmuotoiseen esitutkintaan, suppeaa esitutkintaa osana rikosprosessia ja sen käytäntöjä Helsingissä sekä opinnäytetyöhömmä valikoituneilla poliisilaitoksilla.</p> <p>Haastattelimme Helsingin poliisilaitoksen rikoskomisariota, jolta saimme ajankohtaista tietoa Helsingin poliisilaitoksen suppean esitutkinnan suorittamisesta. Haastattelusta saatua tietoa vertasimme Poliisiammattikorkeakoulusta valmistuneiden opinnäytetöihin. Näissä opinnäytetöissä on perehdytty suppean esitutkinnan toimintamalleihin Lohjan, Porin ja Pohjanmaan poliisilaitoksilla. Analysoimalla haastattelusta ja opinnäytetöistä saatua tietoa pystyimme muodostamaan oman näkemyksen suppean esitutkinnan tämänhetkisestä tilasta.</p> <p>Tutkimustulokset osoittivat, että suppea esitutkinta koettiin poliisilaitoksilla erittäin toimivaksi ja tehokkaaksi toiminnaksi. Helsingin poliisilaitoksella toimintamalli suppean esitutkinnan suorittamisesta otettiin käyttöön vasta vuoden 2019 lopussa, koska merkitys on huomattu vasta viime aikoina. Muilla poliisilaitoksilla suppea esitutkinta on sisäistetty paremmin ja se on ollut käytössä poliisin työtehtävillä jo vuosien ajan. Voidaan todeta, että syyt suppean esitutkinnan toimittamatta jättämiselle ovat samoja kaikilla poliisilaitoksilla, joita ovat ammattitaidottomuus, kiire, resurssit, motivaatio ja asenne. Poliisit kokivat tarpeelliseksi riittävän ohjeistuksen, koulutuksen ja suoran palautteen saamisen toiminnan ylläpitämiseksi valvonta- ja hälytyssektorilla.</p>		
Sivumäärä	Tarkastuskuukausi ja vuosi	
31+1	2/2020	
Avainsanat		
suppea esitutkinta, esitutkinta, yhden kosketuksen periaate		

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	2
2 TAUSTAA.....	3
2.1 Tiedonhankinta.....	3
2.2 Toteuttaminen	4
2.3 Aiheen rajaus.....	5
3 LAINSÄÄDÄNTÖ.....	6
3.1 Esitutkintalain voimaantulo	6
3.2 Esitutkinnassa noudatettavat periaatteet	7
3.3 Suppea esitutkinta.....	9
3.4 Suppean esitutkinnan erot perusmuotoiseen esitutkintaan verrattuna.....	11
3.5 Näpistys suppeassa esitutkinnassa.....	13
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	15
4.1 Tutkimusmenetelmä	15
4.2 Toteutus	16
4.3 Tutkimuskysymykset.....	16
4.4 Tutkimuksen toteuttaminen ja aineiston analysointi	17
5 TUTKIMUSTULOKSET.....	17
5.1 Suppean esitutkinnan käytäntö eri poliisilaitoksilla	18
5.2 Suppean esitutkinnan soveltuminen	19
5.3 Toimintamallit	19
5.4 Suppean esitutkinnan suorittamisen hyödyt.....	21
5.5 Suppea esitutkinta ajallisesti	22
5.6 Syyt suppean esitutkinnan suorittamatta jättämiselle	23
5.7 Tutkinnanjohtaja vs. tutkintasihteeri	24
5.8 Suppea esitutkinta tulevaisuudessa.....	24
6 JOHTOPÄÄTÖKSET.....	26
7 POHDINTA	29
7.1 Luotettavuusarvio	30
LÄHTEET	32
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Pohtiessamme opinnäytetyön aihetta kävimme yhdessä läpi mitä kaikkea harjoittelun aikana havainnoimme ja minkälaisia käytäntöjä poliisilaitoksilla oli tehtävien suorittamiseen. Harjoittelupaikkoina meillä oli Helsingin ja Tampereen pääpoliisiasemat. Pitkän pohdinnan jälkeen huomasimme, että meillä oli samoja kokemuksia ja mietteitä suppean esitutinnan hoitamisesta. Kenttäjaksolla osa partioista suoritti suppeaa esitutkintaa ja osa kenttäpartioista tai yksittäisistä poliisihenkilöistä vältteli sitä syystä tai toisesta. Tämä välttely näkyi meille konkreettisesti tutkintajaksolla. Suppeaan esitutkintaan soveltuvat rikostapaukset tulivat suoraan tutkijalle, vaikka partio olisi voinut hoitaa asian jo kentällä. Suppea esitutkinta voidaan toimittaa vähäisissä ja yksinkertaisissa rikosasioissa ja on pyrittävä siihen, että suppeata esitutkintaa käytetään kaikissa tapauksissa, joissa se säännösten ja tapauksen laadun mukaan on mahdollista (Helminen, Fredman ym. 2014, 41).

Omien havaintojen ja kokemusten perusteella suppean esitutinnan toimittaminen kentällä ei ole päivittäistä rutiininomaista poliisitoimintaa vaan jää usein toimittamatta. Esitutkintalakiin kirjattu toimenpide sisältyy poliisin päivittäiseen tehtävien suorittamiseen. Kaikessa yksinkertaisuudessaan suppea esitutkinta on kevennetty versio perusmuotoisesta esitutkinnasta, joka pystytään suorittamaan yhden kosketuksen periaatteella jo rikospaikalla. Suppea esitutkinta soveltuu erityisesti massarikosten, kuten omaisuusrikosten tutkintaan. Massarikosten selvittämisen määrät ovat johtaneet myös kritiikkiin poliisia kohtaan ja huoli siitä, että rikoksia jätetään aktiivisesti selvittämättä vedoten esimerkiksi resurssipulaan, on ajatuksenakin lainvastaista.

Tilastokeskuksen 17.01.2020 julkaistun tilaston mukaan omaisuusrikosten määrä on kasvussa. Tilastosta käy ilmi, että omaisuusrikoksia tuli vuoden 2019 aikana tietoon yhteensä 213 200, mikä on 6300 tapausta enemmän kuin edellisvuonna. Näistä omaisuusrikoksista myymälävarkauksia ja -näpistyksiä ilmoitettiin 47 200, mikä on noin 4 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Rikosten määrien kasvuun poliisin on vastattava entistä tehokkaammalla työtavalla. Poliisin toimintaa ohjaa keskeisesti poliisilain säädökset, mutta sen lisäksi poliisilla on esitutkintalain ja pakkokeinolain mukaisia toimivaltuuksia, jotka mahdollistavat puuttumisen kansalaisten perusoikeuksiin. Se onko syynä resurssipula, koulutukseen liittyvät vai laitoskohtaiset ongelmat eivät saa johtaa siihen, että rikoksia jätetään selvittämättä. Tämän takia poliisin on hyödynnettävä kaikki lain tuomat säädökset ja säännöt, jotta voimme vastata kasvaviin rikosmääriin. Vuoden 2019 hallitusohjelman mukainen poliisien määrän

nostaminen 7500 henkilötyövuoteen 2022 vuoteen mennessä ei ratkaise tämän päivän rikoksia vaan poliisin on kyettävä jo olemassa olevalla henkilöstömäärällä suoriutumaan tehtävistä tehokkaasti ja laadukkaasti.

Suppea esitutkinta vastaa tämän päivän esitutkintaprosessiin lyhentäen rikoksen selvittämisaikaa merkittävästi. Rikosasian hoitaminen kyetään suorittamaan loppuun heti rikospaikalla kenttäpartion toimesta. Tehtävä hoituu tehokkaasti ja siitä hyötyvät sekä asianosaiset että poliisi. Se mitkä ovat syinä suppea esitutkinnan toimittamatta jättämiselle ja siihen miksi se toimii toisen poliisilaitoksen alaisuudessa paremmin kuin toisen on mielestämme tutkimisen arvoinen asia. Päätimme valita opinnäytetyöhömmme tarkasteltavaksi Helsingin poliisilaitoksen suppean esitutkinnan toimintamallin, koska rikoskomisario Kalle da Silva Goncalves, vastaa Helsingin laitoksella suppean esitutkinnan koulutuksesta ja pyrkii toiminnallaan saamaan sen rutiininomaiseksi käytännöksi. Hänellä on myös vankka asiantuntijuus aihetta kohtaan. Helsingin poliisilaitokseen vertaillaan kolmea muutaman vuoden sisään valmistunutta opinnäytetyötä, joissa on perehdytty tietyn poliisilaitoksen suppean esitutkinnan toimintamalleihin. Tavoitteena on poimia suurimmat eroavaisuudet suppean esitutkinnan suorittamisesta Helsingissä ja muualla Suomessa sekä etsiä syyt näille eroille.

2 TAUSTAA

2.1 Tiedonhankinta

Ennen tiedonhankinnan aloittamista määrittelimme tiedontarpeen. Tiedontarpeeseen vaikuttavat mihin kysymyksiin haluamme vastauksen ja mikä tieto on opinnäytetyön kannalta olennaista. Pidimme tärkeänä, että lukija ensisijaisesti ymmärtää miksi suppea esitutkinta on lainsäädäntöön asetettu ja mitä suppea esitutkinta tarkoittaa. Tätä tietoa ei lue selkeästi missään teoksessa vaan perehdyimme hallituksen esitykseen, josta vastaus suppean esitutkinnan säännökselle löytyi. Suppeasta esitutkinnasta löytyy tietoa useammasta teoksesta. Teoksissa oleva tieto on kirjoitettu pelkästään avaamalla itse lakipykälää. Pelkällä lakitekstillä emme saa vastauksia siihen mitä opinnäytetyöllämme haluamme selvittää. Haimme aiheeseemme liittyvää tietoa myös muista suppeaa esitutkintaa käsittelevistä opinnäytetöistä. Opinnäytetöistä saimme arvokasta tutkimustietoa, miten suppea esitutkinta toteutuu eri poliisilaitoksilla. Tätä tietoa pystyimme vertaamaan Helsingin poliisilaitoksen toimintamalliin, johon halusimme perehtyä työssämme tarkemmin. Helsingin poliisilaitoksen toiminnasta saimme

ajankohtaista tietoa haastatteleamalla laitokselta asiantuntijaa, jolla on parhain tieto suppean esitutkinnan toteutumisesta.

2.2 Toteuttaminen

Suppeasta esitutkinnasta on tehty muutamia opinnäytetöitä, joissa on käsitelty tietyn poliisilaitoksen suorittamia suppeita esitutkintoja. Opinnäytetöissä on tutkittu suoritteiden määriä, toimintatapoja, toimintamallia, asenteita sekä sitä miten tutkinta hyötyy kenttäpartioiden suorittamasta suppeasta esitutkinnasta. Teemu Peltoniemen 2017 valmistuneessa AMK-opinnäytetyössä Lohjan poliisin kenttäpartioiden suorittama suppea esitutkinta vuosina 2015-2016 tutkitaan mitä ja kuinka paljon eri rikoksia Lohjan poliisin kenttäpartiot tutkivat vuosina 2015 ja 2016 suppeassa esitutkinnassa. Millaisia yhtäläisyyksiä tai eroavaisuuksia Lohjan poliisin kenttäpartioiden ja lyhytkestoisen rikostutkinnan välillä esiintyy vuosien 2014–2016 esitutkintamäärissä, tutkinta-ajoissa sekä selvitysprosentteissa. Roosa Kiviojan ja Santtu Korpelainen 2016 valmistuneessa AMK- opinnäytetyössä Suppean esitutkinnan malli Pohjanmaan poliisilaitoksella, tutkittiin Pohjanmaan poliisilaitoksen suppean esitutkinnan toimintamallia nimenomaan kenttäpartioiden näkökulmasta. Tommi Haapaniemen 2016 valmistuneessa AMK- opinnäytetyössä Suppea esitutkinta: käsityksiä suppeasta esitutkinnasta Porin poliisiasemalla käydään läpi kyseisen poliisilaitoksen suppeaan esitutkintaan liittyviä tutkimustuloksia.

Kaikkien opinnäytetöiden johtopäätösten perusteella suppean esitutkinnan suorittamista ei koeta ongelmaksi vaan se hoituu kentän toimesta hyvin. Tämän tiedon pohjalta halusimme lähteä selvittämään, miksi Helsingin kenttäpartioiden suorittama suppea esitutkinta jää usein tekemättä ja mistä se johtuu. Helsingin valinta vertailukohteeksi, johtuu siitä, koska haastatelimme Helsingin poliisilaitoksen tutkinnanjohtaja Kalle da Silva Goncalvesia, joka on perehtynyt kyseisen poliisilaitoksen suppean esitutkinnan toteutumiseen ja toimintamalliin kouluttamalla kenttäpartioita suppean esitutkinnan suorittamiseen.

Opinnäytetyön alussa halusimme tutkimuskysymysten avulla selvittää, miksi suppea esitutkinta on säädetty esitutkintalakiin, mitä suppea esitutkinta tarkoittaa ja mitä eroja ja huomioitavia seikkoja siinä on verrattuna perusmuotoiseen esitutkintaan. Jotta pystymme etsimään syitä meidän pitää ymmärtää lain tarkoitus. Asiantuntijahaastattelulla saadulla tiedolla haemme vastauksia siihen, ymmärretäänkö suppean esitutkinnan merkitys Helsingin poliisilaitoksella, mitä hyötyä sen toimittamisesta on ja miksi se jää hyödyntämättä. Opinnäytetöistä

saatavalla tutkimustiedolla pystymme tekemään vertailua, miten lakiin määritelty suppea esitutkinta toteutuu muilla poliisilaitoksilla verrattuna Helsingin poliisilaitokseen vai toteutuuko se Helsingissä ollenkaan. Vertailulla pyrimme saamaan myös vastauksia siihen, onko poliisilaitosten toimintatavoissa yhdistäviä tai toisistaan erottavia seikkoja ja mitkä tekijät näihin vaikuttavat.

2.3 Aiheen rajaus

Työtämme varten haastattelimme yhtä Helsingin poliisilaitoksen tutkinnanjohtajaa, joka on alan ammattilainen. Haastateltava valikoitui jo hyvin pian aiheen päättämisen jälkeen, sillä da Silva Goncalves halusi osallistua opinnäytetyömme tekoon, kun asia tuli ilmi. Aiheen rajauksessa oleellisinta on se, että käsittelemme tapauksia, joita voi hoitaa suppealla esitutkinnalla ja joiden lopputuloksena on esitutkintapöytäkirja. Rikesakko- ja rangaistusvaatimusmenettelyllä käsiteltävät tapaukset, jotka avataan seuraavassa kappaleessa, rajataan opinnäytetyöstämme kokonaan pois, vaikka nämäkin kuuluvat suppeaan esitutkintaan varsin yleisinä tapauksina.

Suppeatutkintaisina pidettävien rangaistusmääräys- ja rikesakkomenettelyjen yhteydessä suppean esitutkinnan edellytykset ovat yleensä olemassa. Rangaistusmääräysmenettelystä annetun lain 5 pykälän mukaan rangaistusmääräysmenettelyssä sovelletaan suppeaa esitutkintaa. Laki rangaistusmääräysmenettelystä (629/1993) 1 pykälän mukaan rangaistusmääräysmenettelyä voidaan käyttää vähäisissä ja selvissä rikosasioissa. Rikesakkomenettelyä voidaan rikesakkomenettelystä annetun lain (27.8.2010/754) 1 pykälän mukaan käyttää kaikkein yksinkertaisimmissa ja lievimmissä rikosasioissa, jotka on erikseen säädetty menettelyn piiriin kuuluviksi mm. tieliikenne rikokset ja järjestysrikkomukset. Sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain mukaan yli 20 päiväsakolla rangaistavissa rikkomuksissa rangaistus määrätään syyttäjän antamalla rangaistusmääräyksellä, jota edeltää valvontaa suorittavan virkamiehen antama rangaistus- tai sakkovaatimus. (Tolvanen & Kukkonen 2011, 3-5)

3 LAINSÄÄDÄNTÖ

3.1 Esitutkintalain voimaantulo

Rikoksen esitutkintaa keskeisesti sääntelevä esitutkintalaki käsiteltiin hallituksen esityksessä 449/1987 ja se tuli voimaan vuoden 1989 alussa. Tämä niin sanottu vanha esitutkintalaki toi merkittäviä parannuksia rikosprosessiin ja oli voimassa useita vuosia ennen 01.01.2014 voimaan tullutta uutta esitutkintalakia. Vanha esitutkintalaki oli johdonmukainen ja esitutkinnan eri ulottuvuuksia huomioon ottava säädös, josta saatiin vankka pohja uuden esitutkintalain syntymiselle. Vanhasta esitutkinlaista jäi siis useita pykälää, jotka hioutuivat ja tarkentuivat tämän päivän tarpeeseen soveltuviksi. Suppea esitutkinta on säilynyt vanhan esitutkintalain säätämisestä asti.

Esitutkintalakiin kuuluva suppea esitutkinta oli osa rikosasian oikeudenkäyntimenettelyn uudistusta, joka käy ilmi jo vuoden 1985 hallituksen esityksestä. Hallituksen esityksen 14/1985 mukaan yksi tärkeimmistä tavoitteista oli esitutkintaa ja pakkokeinoja koskevien lainsäädännön säännösten laatiminen. Ennen uudistusta esitutkintamenettely perustui hallinnollisessa järjestyksessä annettuihin yleismääräyksiin. Edellä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi ehdotettiin säädettäväksi esitutkintalaki ja pakkokeinolaki. Poliisin työtä haluttiin selkeyttää niin, että poliisi pystyy vastaisuudessa tukeutumaan lain säännöksiin. Uudistuksella pyrittiin myös lisäämään kansalaisten luottamusta esitutkintaan sekä kohentaa rikoksesta epäillyn oikeusturvaa. (HE 14/1985, 1, 4)

Hallituksen esityksessä 14/1985 todetaan, että esitutkintalain voimaantulon myötä ja tutkinnan muuttuessa vaativammaksi rikosten selvitystaso ei saanut laskea. Esitutkinnan tarkoituksen saavuttaminen edellyttää tutkinnalta tehokkuutta ja nopeutta, jonka seurauksena tutkinnan painopistettä haluttiin siirtää enemmän myös alkuvaiheisiin (HE 14/1985, 8). Tutkintatehokkuutta korostetaan esitutkintalakiin lisätyllä säädöksellä esitutkinnan toimittamisvelvollisuudesta. Toimittamisvelvollisuuden laajuus määräytyy kulloinkin asian laadun ja vaikeusasteen mukaan. Yksinkertaisia ja selviä asioita varten on tarpeen luoda muodollisessa suhteessa yksinkertaisempi menettely, suppea esitutkinta. (HE 14/1985, 38)

Hallituksen esityksessä huomioidaan sama resurssiongelma, joka on ajankohtainen poliisiorganisaatiossa tänäkin päivänä. Poliisin strategiassa vuosille 2017-2020 yhdeksi tavoit-

teeksi asetettu turvallisuuden edistäminen, joka sisältää suorituskykyisen poliisihenkilöresurssin (Poliisin strategia 2017-2020, 3) huomioitiin jo vuonna 1985 olevassa hallituksen esityksessä 14/1985. Esityksen mukaan esitutkintalain ja pakkokeinolain voimaantulon myötä poliisin työtehokkuus ei saanut laskea, joka tarkoitti sitä, että poliisien määrää oli lisättävä. Työn laadun oli pysyttävä samana kuin aikaisemmin eikä esitutkintalain myötä tulleet tarkemmat säädökset ja muotomääräykset saaneet hidastaa esitutkintaprosessin kulkua. (HE 14/1985, 8)

Resurssipula ei saa vaikuttaa rikoksen selvittämisen prosessiin heikentävästi vaan tason pitää säilyä hyvänä, vaikka henkilöstöä olisi vähemmän. Helminen kirjoittaa vuonna 1990 julkaisussa teoksessa ”Uusi esitutkintalainsäädäntö”, että tulevaisuudessa on järkevää jo työvoiman käytön keskittämiseksi vakavan rikollisuuden torjuntaan käsitellä yksinkertaiset rikokset mahdollisimman usein suppeassa esitutkinnassa (Helminen, Lehtola ym. 1990, 35). Kyse on siis sen hetkisten resurssien kohdentamisesta oikealla tavalla, jotta esitutkintalaissa määritelty esitutkinnan toimittamisvelvollisuus toteutuu.

Yhteiskunnan ja tutkittavan etu vaatii tutkinnalta puolueettomuutta. Tehokkuuteen ei saada pyrkiä tasapuolisuuden ja oikeusturvan kustannuksella. On huolehdittava siitä, että tutkittavien, erityisesti epäillyn, oikeusturva on riittävä. Koska kansalaiset eivät välttämättä pysty itse arvioimaan sitä onko tietty poliisin heihin kohdistama toiminta lainmukaista vai ei, poliisin on esitutkintaa suorittavana viranomaisena kiinnitettävä huomiota aina prosessin laatuun sekä kansalaisen poliisilta saamaan palveluun. Oikeudellisiin asioihin on kiinnitettävä huomiota erityisesti tapauksissa, joissa asiakkaan ja esitutkintaviranomaisen kontakti toisiinsa on nopea ja itse asian suhteen pyrkimyksenä on kertaluontoisuus ja yhden kosketuksen periaate. Prosessin laatuvaatimuksista kiinnipitämisellä sekä prosessista asiakkaalle koituvalla oikeudenmukaisuuden tunnolla voidaan vaikuttaa ihmisten käsityksiin suomalaisen oikeusjärjestyksen toimivuudesta ja luotettavuudesta. (Virolainen & Pölönen 2003, 12-13)

3.2 Esitutkinnassa noudatettavat periaatteet

Oikeustieteessä säännöt erotetaan periaatteista. Sääntöjä on ehdottomasti noudatettava, mutta periaatteet on otettava huomioon lakia tulkittaessa ja sovellettaessa. Useimmiten periaatteet toimivat viranomaisten toimivaltuuksien käyttöä rajoittavasti. Rajatapauksissa perus- ja ihmisoikeusmyönteisen tulkinnan vaatimus ja periaatteet kallistavat vaakaa juuri rajoittavaan suuntaan. Tällaisessa jaottelussa perus- ja ihmisoikeudet ovat sääntöjä, joita on aina noudatettava. Tässä

luvussa esiteltävissä esitutkintaperiaatteilla ei ole itsenäistä merkitystä, vaan ne ovat lainsäätäjän antamia tulkinta- ja toimintaohjeita, jotka tulee ottaa huomioon esitutkinnassa; esitutkintalaissa säädettyjä toimivaltuuksia käytettäessä. (Helminen, Fredman ym. 2014, 88)

Hallituksen esityksessä 14/1985 säädettiin esitutkinnassa noudatettavista yleisistä periaatteista, ja ne ovat muokkautuneet vuosien varrella nykyiselleen, kuitenkin säilyttäen alkuperäisen merkityksensä. Yleiset esitutkintaperiaatteet on huomioitava sekä perusmuotoisessa esitutkinnassa, että suppeassa esitutkinnassa.

Esitutkintalain 4 luvussa määritellyt esitutkintaperiaatteet:

Tasapuolisuusperiaate. *Esitutkinnassa on selvittävä ja otettava huomioon sekä rikoksesta epäiltyä vastaan, että hänen puolestaan vaikuttavat seikat ja todisteet.*

Suhteellisuusperiaate. *Esitutkintatoimenpiteen ja siitä aiheutuvan henkilön oikeuksiin puuttumisen on oltava puolustettavia suhteessa selvittävään rikokseen, selvittävän asian selvittämistarpeeseen sekä toimenpiteen kohteena olevan henkilön ikään, terveyteen ja muihin vastaaviin häneen liittyviin seikkoihin ja muihin asiaan vaikuttaviin seikkoihin nähden.*

Vähimmän haitan periaate. *Esitutkinnassa ei kenenkään oikeuksiin saa puuttua enempää kuin on välttämätöntä esitutkinnan tarkoituksen saavuttamiseksi. Esitutkinta toimenpiteellä ei saa aiheuttaa kenellekään tarpeettomasti vahinkoa tai haittaa.*

Hienotunteisuusperiaate. *Esitutkinnan asianosaisia ja muita esitutkintaan osallistuvia on kohdeltava hienotunteisesti.*

Esitutkinnassa noudatettavien yleisten periaatteiden lisäksi on huomioitava myös hallintolaissa säädetyt hyvän hallinnon periaatteet. Helsingin poliisilaitoksen suppeaan esitutkintaan liittyvien rikosasioiden tutkinnanjohtajana toimiva da Silva Goncalves mainitsee haastattelussamme, että poliisin yksi tärkeimmistä periaatteista on palveluperiaate. Hallituksen esityksen 434/2003 mukaan hyvän hallinnon käsite sisältää vaatimuksen viivyttyksettömästä ja asianmukaisesta viranomaistoiminnasta, virkatoiminnan puolueettomuudesta ja virkamiesten esteettömyydestä sekä palveluperiaatteen noudattamisesta. Nämä perusteet ohjaavat viranomaisen päätösharkintaa ja muuta asian käsittelyä. Säännökset velvoittavat viranomaisia

järjestämään toimintansa niin, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja, että viranomaisen suorittaa tehtävänsä mahdollisimman tuloksellisesti.

Esitutkinlaissa määritetyt yleiset periaatteet ja hallintolaissa määritellyt hyvän hallinnon periaatteet muodostavat perustan sille, kuinka poliisin sekä muiden virkamiesten pitää virkatoimeen sekä virkatehtäviään hoitaa. Periaatteet saattavat tuntua kaukaisilta eivätkä muistu mieleen kiireisinä hetkinä rutiininomaisessa keikan ajossa. Toisaalta näiden pitäisi olla juurtuneena selkärankaan.

3.3 Suppea esitutkinta

Yksinkertaisissa ja selvissä asioissa esitutkinta saadaan suorittaa suppeana siten, kuin siitä jäljempänä säädetään, jos teosta ei ole yleisen rangaistuskäytännön mukaisesti odotettavissa ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa. Se mitä yksinkertainen ja selvä asia tarkoittaa pohdittiin asetuksessa esitutkinnasta ja pakkokeinoista 07.06.1988/575 jossa todettiin, että elävässä elämässä tapaukset ovat niin erilaisia, että yleispätevien säännösten laatiminen on vaikeaa. Ajan kuluessa lainvalmisteluasiakirjojen ja poliisimiesten koulutusta varten laadittujen selvitysten perusteella pystyttiin kuitenkin rajaamaan nämä yksinkertaiset ja selvät asiat (Helminen, Fredman ym. 2012, 33).

Asia ei ole yksinkertainen, jos asianomistajalle aiheutetun vahingon selvittäminen edellyttää laajoja tutkintatoimia, vaatii erillisen asiantuntijalausunnon (muu kuin verenalkoholilausunto), juttuun liittyy suuri vahingonkorvauskysymys, menettämisseuraamus, hallinnollinen seuraamus tai jos asiassa on suoritettava kriminaalitekniisiä tai oikeuslääketieteellisiä tutkimuksia. Asiaa ei voitane pitää yksinkertaisena myöskään sellaisessa tapauksessa, jossa syntyy rikosoikeudellisia tutkintaongelmia. Jos ilmenee, että asianosainen perustellusti pyytää täydentäviä tutkintatoimia, suppea esitutkinta ei tule kysymykseen. Sama koskee tapauksia, joissa tulee välttämättömäksi suorittaa jokin sellainen tutkintatoimi, josta tutkinnanjohtajan tulee päättää. (Helminen 2007, 225)

Jos rikoksesta epäilty kiistää syyllisyytensä vain, koska periaatteessa ei myönnä mitään, esitetä ei ole toimittava esitutkintaa suppeana. Esimerkkinä voi mainita auton kuljettamisen ilman ajo-oikeutta maantiellä, jota epäilty ei tekona kiistä, mutta kiistää siitä huolimatta syyllistyneensä rikokseen. (Helminen, Fredman ym. 2012, 43)

Oikeuskirjallisuudesta voidaan poimia edellytyksiä, joiden perusteella suppea esitutkinta on mahdollinen ja toisaalta edellytyksiä, joiden perusteella olisi tehtävä perusmuotoinen esitutkinta. Esitutkinnan toimittaminen suppeana on yleensä mahdollista, jos näyttöpuoli hoituu yhdellä tai kahdella todistajan kuulemisella ja asiassa ei ole oikeudellisia tulkintakysymyksiä. (Rantaeskola 2014, 114)

Pykälän erityisperustelujen mukaan suppean esitutkinnan perusteeksi voitaisiin asettaa esimerkiksi, että joko valvontaviranomainen on havainnut rikkomuksen tai epäilty ei kiistä sitä. Suppean esitutkinnan edellytysten osalta on uuden esitutkintalain esitöissä viitattu aiemman esitutkintalain esitöihin, kuten hallituksen esityksiin vuosilta 1985, 2002 ja 2010. Esimerkkeinä rikoksista, jotka voisivat tulla kysymykseen, mainitaan aiemman esitutkintalain 44 pykälän erityisperusteluissa tekotavaltaan yksinkertainen irtaimen omaisuuden anastus, jota on pelkästään omaisuuden arvon vuoksi pidettävä varkautena, ja omaisuuden vahingoittaminen siten, että sen korjaamiseksi tai uusimiseksi tarvitaan helposti hankittavissa olevia tavaroita tai palveluja, joiden hinnan vuoksi vahingontekoa ei voida pitää lievänä, sekä tullilaitoksen tehtäväpiiriin kuuluvia tavarahan maahantuontiin liittyviä veropetoksia, jotka ovat yksinkertaisesti selvitettäviä, mutta joita kohteena olleen veron määrän vuoksi ei voida pitää lievinä. Toisaalta todetaan, että yksinkertaisena ja selvänä ei voida pitää pahoinpitelyrikoksia, joissa aiheutuneiden vahinkojen laadun selvittäminen ei ole yksinkertaista, eikä perheväkivaltatapauksia, joissa lyhyet merkinnät eivät riitä tapahtumien todellisen kulun ja rikokseen johtaneiden syiden selvittämiseen. Lista suppeaan esitutkintaan soveltuvista rikoksista voi hyvinkin lisätä selvät ja yksinkertaiset liikennerikokset, myös liikennejuopumuksen. (Helminen, Fredman ym. 2012, 41-42)

Yksinkertaisuus tarkoittaa myös sitä, että asiaan ei liity ongelmallisia rikosoikeudellisia tulkintakysymyksiä, paitsi jos ne koskevat oikean rangaistussäännöksen valintaa sinänsä suppean esitutkinnan toimittamisen edellytykset täyttävien pykäliden välillä. Erityistä selvittämistä saattaa vaatia esimerkiksi huolellisuusvelvollisuuden sisällön selvittäminen tuottamuksellisissa rikoksissa tai erityisen toimimisvelvollisuuden selvittäminen laiminlyöntirikoksissa. Huomiota on kiinnitettävä myös siihen, saattaako rikoksesta johtua esimerkiksi hallintoluvan menettäminen tai vastaava muu kuin rikosoikeudellinen seuraamus. Asianomistajan suostumus ei ole edellytyksenä sille, että esitutkinta toimitetaan suppeana. Pykälän erityisperusteluissa lausutaan, että perusmuotoinen esitutkinta olisi yleensä toimitettava, jos asianosainen perustellusta syystä sitä vaatii. Tällöin on kuitenkin kiinnitettävä huomiota asianosaisen esittämiin perusteisiin. (Helminen, Fredman ym. 2012, 42)

3.4 Suppean esitutinnan erot perusmuotoiseen esitutkintaan verrattuna

Suppea esitutkinta on nopeampi tapa selvittää rikoksia, kuin perusmuotoinen esitutkinta. Suppeassa esitutkinnassa rikos pitää silti selvittää Esitutkintalain 1 luvun 2 pykälän edellyttämällä tavalla. Esitutkintojen toimittamisessa on myös eroavaisuuksia ja suppea esitutkinta on muotomääräyksiltään perusmuotoista esitutkintaa kevyempi. Tilanteen niin vaatiessa, suppeana aloitettu esitutkinta voidaan muuttaa perusmuotoiseksi ja suppeana toimitetun esitutinnan sijasta voidaan toimittaa perusmuotoinen esitutkinta (Helminen, Lehtola ym. 1990, 36).

Seuraavaksi avaamme suppean esitutinnan toimittamisen erot ja huomioitavat asiat perusmuotoiseen esitutkintaan verrattuna. Esitutkintalain (22.7.2011/805) 11 luvun 2 pykälän mukaan suppeassa esitutkinnassa ei ole tutkinnanjohtajaa, joka on esitutkinnassa mukana. Helminen kirjoittaa teoksessaan uusi esitutkintalainsäädäntö, että suppea esitutkinta toimitetaan usein loppuun jo tekopaikalla eikä tutkinnanjohtajaa ehditä nimetä. Helminen mukaan tutkinnanjohtajalle ei ole tarvetta siitäkään syystä, että suppeassa esitutkinnassa ei jouduta tekemään sellaisia päätöksiä, joiden tekemiseen vain tutkinnanjohtajalla olisi valta (Helminen, Lehtola ym. 1990, 36). Esitutkintalain 3 luvun 14 pykälän mukaan tutkinnanjohtaja päättää tarvittaessa siitä toimitetaanko esitutkinta perusmuotoisena vai suppeana esitutkintana. Lähökohtaisesti suppeassa esitutkinnassa ei ole tutkinnanjohtajaa. Esitutkintalain 11 luvun 2 pykälän mukaan suppeassa esitutkinnassa tehtyihin kuulustelukertomuksiin merkitään vain kuulusteltavan lausuman pääsisältö ja se voidaan kuulustelupöytäkirjan sijasta kirjata muuhunkin asiakirjaan.

Esitutkintalain 4 luvun 10 pykälässä todetaan, että suppeassa esitutkinnassa kuulusteltavalle ilmoitetaan kuulusteltavan oikeudet samalla tavalla, kuin perusmuotoisessa, paitsi kirjallisesti ilmoittamisen velvoitetta ei ole avustajan osalta oikeuksia ilmoitettaessa. Käytännössä tämä tarkoittaa, että avustajaa ei yleensä käytetä suppeassa esitutkinnassa. Niissä harvinaisissa tapauksissa, joissa rikoksesta epäilty otetaan kiinni suppeassa esitutkinnassa, hänelle olisi kirjallisesti ilmoitettava oikeudesta käyttää valitsemaansa avustajaa. Suppeassa esitutkinnassa käsitellään käytännössä niin lieviä rikoksia, että pidättäminen ja vangitseminen eivät tule kysymykseen näissä tapauksissa (Oikeusministeriö 2009, 317). Epäillyllä on siis oikeus avustajaan, mutta siitä ei tarvitse ilmoittaa kirjallisesti. Esitutkintalain 4 luvun 10 pykälässä säädetään myös, että perusmuotoisessa esitutkinnassa avustajasta on kuitenkin ilmoitettava. Huomion arvoista on, että vajaavaltaisen huoltajalle, edunvalvojalle tai lailliselle

edustajalle taikka sosiaaliviranomaiselle tehdään kuulusteluihin liittyvät ilmoitukset ja muut toimenpiteet siten, kuin esitutkintalain 11 luvun 2 pykälän perusmuotoisessa esitutkinnassa (HE 322/2019). Kyse on Lapsidirektiivin (2016/800/EU) edellyttämistä lainsäädännön muutoksista (Rantaeskola 2019, 181).

Suppeassa esitutkinnassa ei tarvitse käyttää kuulustelutodistajaa. Jo aikaisemmin lain valmisteluvaiheessa poliisin taholta pidettiin tärkeänä, ettei kuulustelutodistajan käytöstä tehdä ehdotonta menettelyä, koska sellainen menettely sitoisi huomattavan määrän poliisin työaikaa (Helminen, Fredman ym. 2014, 428). Toisaalta partioautossa kenttäpartion suorittaman suppean esitutkinnan ja siihen liittyvän kuulustelun aikana kuulustelutodistaja on hyvin usein läsnä jo olosuhteiden pakosta. Kuulustelutodistajana toimii käytännön syiden vuoksi melkein aina toinen poliisimies tai muu poliisin henkilökuntaan kuuluva henkilö (2014, 428). Toisen partion jäsenistä toimiessaan kuulustelutodistajana pitää siitä tehdä merkintä kuulustelulomakkeelle.

Poikkeuksena kuulustelutodistajan käytölle on alle 18-vuotiaan epäillyn kuulustelussa. Suppeaan esitutkintaan liittyvässä alaikäisen epäillyn kuulustelussa on perus- ja ihmisoikeusmyönteisen tulkinnan mukaan sovellettava esitutkintalain 7 luvun 11 pykälän tarkoittamaa kuulustelutodistajaa koskevaa sääntelyä. Häntä ei saa kuulustella ilman todistajaa, paitsi jos kuulustelussa on läsnä hänen avustajansa tai laillinen edustajansa taikka sosiaaliviranomaisen edustaja, taikka epäillylle muu läheinen aikuinen. Esitutkintalain 7 luvun 14 pykälän mukaan säädetään, jos laillisen edustajan läsnäolo kuulustelussa on kielletty tai häntä ei ole tavoitettu, muu epäillylle läheinen aikuinen saa olla läsnä kuulustelussa. Kuulustelutodistaja on siis välttämätön alle 18-vuotiaan epäillyn kuulustelussa, mikäli kukaan säännöksessä mainituista tahoista tai epäillylle läheinen henkilö ei ole kuulustelussa läsnä (Rantaeskola 2019, 182).

Esitutkintalain 10 luvun 1 pykälässä mainittua asianosaisille tarkoitettua loppulausuntoa ei huomioida suppeassa esitutkinnassa. Ennen perusmuotoisen esitutkinnan päättämistä asianosaisille on varattava tilaisuus antaa esitutkintaviranomaiselle loppulausunto esitutkinta-aineiston riittävydestä, näytön arvioinnista, oikeuskysymyksistä tai muista asian käsittelyn kannalta tärkeistä seikoista. Suppeassa esitutkinnassa lausunnon pyytäminen asian laatu ja laajuus, rikoksen vähäisyys tai muut vastaavat seikat huomioon ottaen on syyteharkinnan ja tuomioistuinkäsittelyn kannalta ilmeisen tarpeetonta.

Esitutkintalain 7 luvussa käsitellään kuultavan kohteluun liittyviä sääntöjä. Luvussa käydään läpi tilanteita, joissa kuulustelun saa toimittaa kello 22:n ja 7:n välisenä aikana. Yksi näistä tilanteista on, että asia tutkitaan suppeassa esitutkinnassa, johon kuulusteltavan on Esitutkintalain 6 luvussa selvityn välittömän kuulemisen mukaan heti jäätävä tai saavuttava.

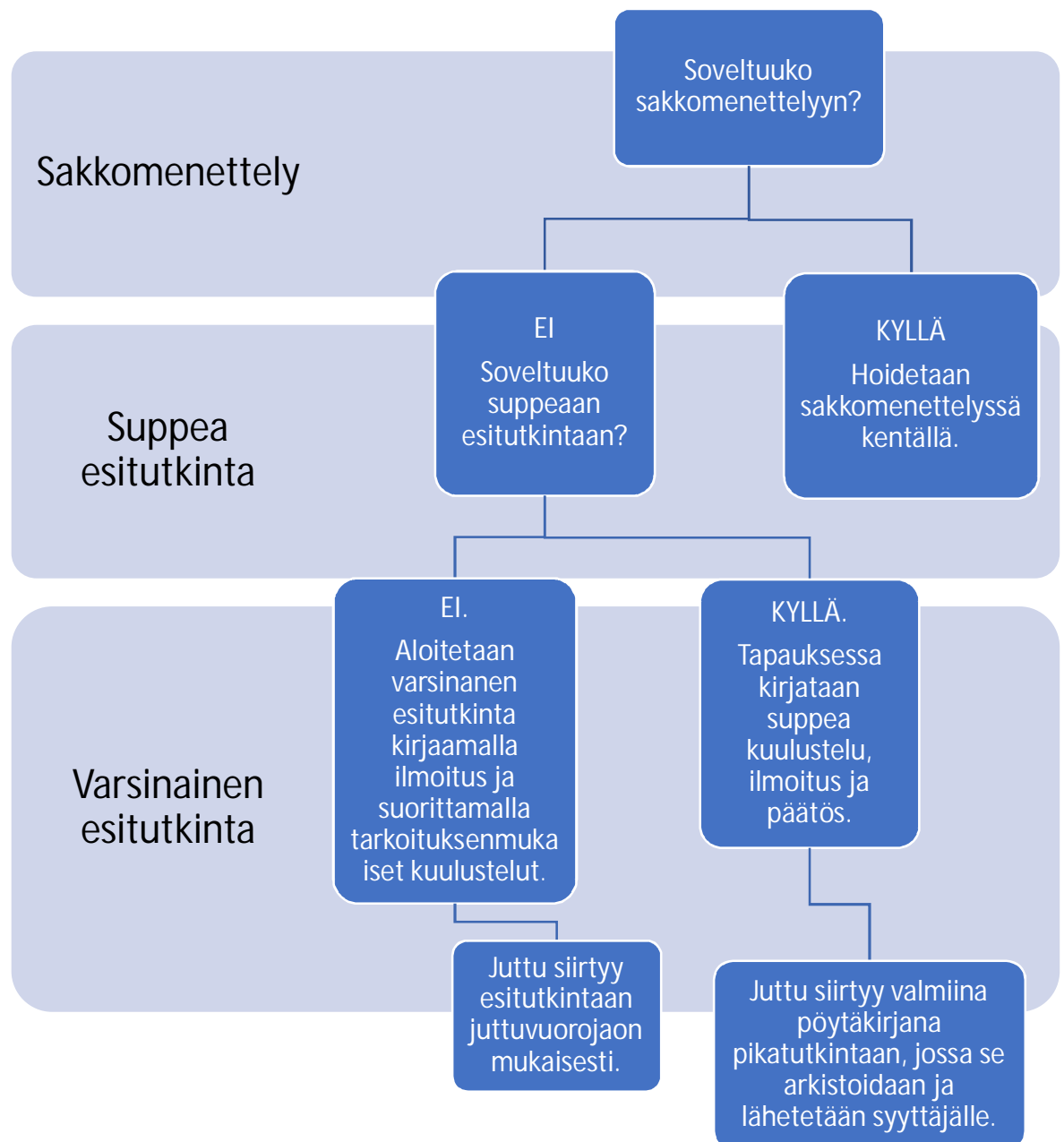
3.5 Näpistys suppeassa esitutkinnassa

Esitutkintalain 3 luvun 14 pykälän 1 momentin mukaan suppea esitutkinta saadaan toimittaa yksinkertaisissa ja selvissä asioissa, jos teosta ei ole yleisen rangaistuskäytännön mukaisesti odotettavissa ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa. Suppea esitutkinta tulee kysymykseen esimerkiksi liikenne rikkomusten, muiden yksinkertaisen liikenne rikosten ja lievien omaisuus rikosten sekä vähäisten väkivaltarikosten tutkinnassa. Rajallisten esitutkintaresurssien tarkoituksenmukaisen kohdentamisen kannalta on pyrittävä siihen, että suppeata esitutkintaa käytetään kaikissa tapauksissa, joissa se säännösten ja tapauksen laadun mukaan on mahdollista. (Helminen, Fredman ym. 2012, 41)

Tässä luvussa käsitellään suppeaan esitutkintaan soveltuva lievä omaisuusrikos. Kaavion 1 mukaan, kun rikos soveltuu sakkomenettelyyn, tapaus hoidetaan sakkomenettelyssä kentällä. Jos asia ei sovellu sakkomenettelyyn, kysymykseen tulee suppea esitutkinta eli ratkaistaan, toimitetaanko tutkinta perusmuotoisena esitutkintana vai vähemmän perusteellisena suppeana esitutkintana. Jos kysymykseen tulee suppea esitutkinta, sen aloittaa poliisimies, joka johtaa asiaa käsiteltävää poliisipartiota, tai muu vastaava poliisimies (Helminen 2007, 215). Rikosnimikkeen ollessa sopivan yksinkertainen ja selvä, asia voidaan hoitaa suppeassa esitutkinnassa kirjaamalla suppea kuulustelu sekä ilmoitus ja tekemällä asialle päätös. Tällöin juttu siirtyy valmiina pöytäkirjana eteenpäin. Jos juttu ei kuitenkaan sovellu suppeaan esitutkintaan on silloin aloitettava perusmuotoinen esitutkinta kirjaamalla ilmoitus ja suorittamalla kaikki mahdolliset kuulustelut.

Rikoslain (19.12.1889/39) 28 luvun 1 pykälän varkaus, 28 luvun 3 pykälän näpistys ja 44 luvun 6 pykälän toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapito ovat yleisimpiä Helsingissä suppeassa esitutkinnassa käytettäviä rikosnimikkeitä, eikä näiden rikosnimikkeiden tunnistamisessa kentällä esiinny vaikeuksia. Havainnollistamaan prosessin kulkua otamme esimerkiksi da Silva Goncalvesilta saatu top 3:n kuuluvan näpistysrikoksen. Da Silva Goncalves muistuttaa, että kaikki sakkokäsikirjasta löytyvät rikosnimikkeet voi hoitaa suppeana esitutkintana, muttei niitä aina tunnisteta. Tässä kuvitteellisessa tilanteessa

partio saa näpistystehtävän. Kaavion 1 mukaan näpistys soveltuu sakkomenettelyyn, joten sitä on käytettävä ensisijaisena vaihtoehtona. Tehtävällä selviää näpistelijän henkilöllisyys ja kuluvan vuoden aikana tehdyt rikokset paljastavat sen, että hänellä on vuoden sisään kuusi muuta näpistystä. Eli kyseessä oleva näpistys on seitsemäs vuoden sisään, eikä juttu siten sovellu sakkomenettelyyn. Tällöin tapahtuneesta kirjataan rikosilmoitus, epäilty ja todistaja kuullaan suppeassa kuulustelussa, ja asianomistajalta pyydetään asian kannalta välttämättömät rangaistus- ja korvausvaatimukset. Suppeaa esitutkintaa käyttäen tapauksesta laaditaan esitutkintapöytäkirja, joka on valmis siirtymään eteenpäin.

Kaavio 1. Tutkinnan prosessi (Da Silva Goncalves ja Suominen 2019)

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

4.1 Tutkimusmenetelmä

Työ on toteutettu tutkimuksellisenä opinnäytetyönä ja kvalitatiivisella eli laadullisella menetelmällä. Keskeiset kvalitatiivisissa metodologiassa käytettävät tutkimusmenetelmät ovat haastattelu, tekstianalyysi, haastattelu ja sen litterointi. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa haastattelu on enemmän tai vähemmän avointen kysymysten esittämistä valituille yksilöille. (Metsämuuronen 2001, 14) Kaikki kysely- ja haastattelututkimukset ovat tutkimuksellisia opinnäytteitä (Hakala 2004, 21). Haastattelututkimuksessa saadaan kerättyä suuri määrä tietoa nopeasti, haastattelu sallii kontrollikysymysten esittämisen ja voidaan tehdä seuranta-haastattelu, jos sellaiselle on tarvetta (Opinnäyte & TKI/Tuke-työryhmä 2019, TKI-luento 4). Puolistrukturoitu haastattelu eli teemahaastattelu kohdistuu ennalta valittuihin teemoihin, mutta tarkasti määritellyjä kysymysten muotoa taikka esittämisjärjestystä ole (Metsämuuronen 2001, 42).

Opinnäytetyötä varten on haastateltu Helsingin poliisilaitoksen rikoskomisariota da Silva Goncalvesia, joka vastaa suppeasta esitutkinnasta tutkinnanjohtajana ja jonka haastatteleminen auttaa tukemaan teoriaosuudessa kirjattua teoriapohjaa. Da Silva Goncalves vastaa Helsingissä tutkinnanjohtajana kaikista suppeana esitutkintana kirjatusta jutuista. Hän myös vastaa Helsingin poliisilaitoksen kenttäpuoliskon koulutuksesta suppeasta esitutkinnasta, ja suppean esitutkinnan koulutus on valtuutettu Helsingissä kokonaan da Silva Goncalvesille.

Da Silva Goncalves on edistänyt omilla toimillaan merkittävästi suppean esitutkinnan käyttöönottoa. Häneltä saamme oman näkemyksen toiminnan suorittamiselle, asennoitumiselle sekä siihen mitä seurauksia suppean esitutkinnan käytön yleistymisestä on ollut. Laadullisessa tutkimuksessa tuotetaan tutkimuksen kohteena olevaan ongelmaan ratkaisu tai ymmärrys, mutta tutkija ei ryhdy käytännön työhön mahdollisen ongelman poistamiseksi. Tutkimus jää siihen, että esitetään ratkaisu ilmiöstä. (Kananen 2017, 16) Tämä on suoraan verrannollinen opinnäytteeseemme, jossa tutkimusongelmaan etsitään ratkaisu olemassa olevalla tiedolla ja syillä, joiden takia suppea esitutkinta jää suorittamatta.

4.2 Toteutus

Tutkimuksellisessa opinnäytetyössä kartoitetaan jotakin ongelmaa. Jos aiheella on asiantuntijoita, niin hyvät tulokset saa haastattelemalla heitä. Haastattelun aikana mielessä on pidettävä tiettyjä seikkoja. Haastattelussa on muistettava, että haastattelu hoidetaan tutkijan roolissa eikä poliisina. Kyselyssä tiedonantajat täyttävät itse kysymyksillä esitetyt lomakkeen. Haastattelussa hyödyllistä on, että haastattelijalla on mahdollisuus toistaa kysymys, oikaista väärinkäsitys, selventää sanamuotoja ja käydä lopuksi selventäviä ja tarkentavia kysymyksiä. Myös kysymysjärjestystä voidaan muuttaa tarpeen tullen järkevämmäksi. On toki myös tärkeätä ja järkevää antaa haastattelukysymykset etukäteen, jotta tiedonantaja tietää, mihin lupautuu ja voi valmistautua. Näin haastateltava ehtii myös miettiä vastauksia, jolloin vastaukset ovat yksityiskohtaisempia ja laajempia. Sillä, jos kysymykset tulevat yllätyksenä niihin ei välttämättä löydy heti vastausta, mikä ei palvele haastattelijaa yhtään. Haastattelussa voidaan vaikuttaa siihen, mitä sanotaan ja miten. Teemahaastattelu on suosituin haastattelumuoto. Tällaisessa meillä on etukäteen teemarunko, mistä halutaan keskustella ja mihin halutaan vastaukset. (Kananen 2017, 16, 88-89)

Opinnäytteemme haastattelu toimitetaan teemahaastattelulla, jossa käytetään valmista teemarunkoa. Tässä tapauksessa teemana toimii suppean esitutinnan lainsäädännöllinen merkitys eli miksi se otettiin käyttöön ja sen ymmärtäminen poliisin kenttätöissä. Haastattelun kysymykset mietitään etukäteen ja lähetetään haastattelevalle valmistautumista varten. Täten haastateltavalla on myös mahdollisuus esittää kysymyksiä meille taikka viitata sellaisiin seikkoihin, joita ei haastattelussamme ole. Kyseinen haastattelu on isossa roolissa meidän opinnäytteessämme, joten siitä on saatava riittävästi tarpeellista tietoa.

4.3 Tutkimuskysymykset

Tärkeimpänä ja tutkimustyölle perustan antavana seikkana oli selvittää, miksi suppea esitutkinta otettiin käyttöön. Käsittääksemme suppean esitutinnan merkityksen meidän pitää ymmärtää, miksi se on säädetty lainsäädäntöön omana rikosprosessina perusmuotoisen esitutinnan rinnalle. Tämän perustuksen ympärille kehittyivät muut tutkimuskysymykset: suorietaanko suppea esitutkinta Helsingin poliisilaitoksella? Onko Helsingin poliisilaitoksella ymmärretty suppean esitutinnan toimittamisen hyödyt? Mitkä ovat syyt suppean esitutinnan toimittamatta jättämiselle? Miten suppea esitutkinta on otettu käyttöön opinnäytetyössämme esiintyvissä poliisilaitoksissa verrattuna Helsingin poliisilaitokseen? Miten Helsingin käytäntö eroaa muista poliisilaitoksista?

4.4 Tutkimuksen toteuttaminen ja aineiston analysointi

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineiston kerääminen ja analysointi tapahtuvat yleensä ainakin osittain yhtä aikaa. Analyysissä kerätty aineisto ”hajotetaan käsitteellisiksi osiksi ja näin saadut osat kootaan uudelleen tieteellisiksi johtopäätöksiksi”. Analysointi tapahtuu muistiinpanojen ja haastattelujen litteroinnin avulla. (Metsämuuronen 2001, 51)

5 TUTKIMUSTULOKSET

Haastattelimme Helsingin poliisilaitoksen tutkinnanjohtaja Kalle da Silva Goncalvesia. Hänetä saimme ajankohtaista tietoa Helsingin poliisilaitoksen suppeasta esitutkinnasta. Haastattelusta saatua tietoa vertaamme kolmeen Poliisiammattikorkeakoulussa tehtyyn opinnäytetyöhön, jotka ovat Teemu Peltoniemen Lohjan poliisin kenttäpartioiden suorittama suppea esitutkinta vuosina 2015 ja 2016, Tommi Haapaniemen Suppea esitutkinta: käsityksiä suppeasta esitutkinnasta Porin poliisiasemalla sekä Roosa Kiviojan ja Santtu Korpelan Suppean esitutkinnan malli Pohjanmaan poliisilaitoksella. Vertailemalla opinnäytetöistä saatavaa tietoa haastatteluun pyrimme saamaan vastauksia laitoskohtaisista eroista, toimintamalleista ja mahdollisista parannusehdotuksista, joista voisi hyötyä valtakunnallisesti. Vertailukohteina toimivat opinnäytetyöt ovat suhteellisen uusia, joten tulokset ovat relevantteja.

Seuraavissa kappaleissa vertailemme Helsingin, Lohjan, Porin ja Pohjanmaan poliisilaitosten käytäntöjä suppean esitutkinnan toimittamiseksi. Helsingin poliisilaitoksen käytännöt perustuvat haastatteluun. Lohjalla suoritettavat käytännöt tulevat Peltoniemen opinnäytetyöstä. Porin poliisilaitoksen käytäntö tulee Haapaniemen työstä ja viimeisimmän vertailukohteen Pohjanmaan poliisilaitoksen toimintamalli saadaan Kiviojan ja Korpelaisen opinnäytetyöstä.

Tästä eteenpäin tulokset analysoidaan laitoksittain, eikä opinnäytetöiden tekijää mainita jokaisessa vertailukappaleessa. Tekijöiden nimet jätetään mainitsematta lukemisen helpottamiseksi ja vertailukuva muodostuu pelkästään laitoksista. Näin saadaan selkeä kuva neljästä eri laitoksesta ja niiden toimintatavoista ilman, että tekijän nimi esiintyy useita kertoja. Tutkimustuloksemme pohjautuvat nimenomaan opinnäytetöiden tekijöiden omiin tutkimustuloksiin, joista saamme tietoa omaan tutkimukseen.

5.1 Suppean esitutkinnan käytäntö eri poliisilaitoksilla

Tutkinnanjohtaja da Silva Goncalves kertoo haastattelussa suppean esitutkinnan lisääntymisestä suoritteena Helsingissä vasta 2019 vuoden lopussa, koska sen merkitys on huomattu vasta viime aikoina. Sitä ei vielä tunnisteta kategorisesti ja kentällä työskentelevät eivät ymmärrä kokonaisuutta. Jos rikostapauksen pystyy hoitamaan suppeana, niin se pitää mahdollisuuksien mukaan myös suorittaa, eikä jättää tutkinnan hoidettavaksi. Peltoniemen mukaan Lohjan poliisiasemalla oltiin varsin tyytyväisiä siihen, kuinka paljon kenttäpartiot käsittelevät itse selviä ja yksinkertaisia rikostapauksia. Porissa kenttäpartioiden suorituskykyyn ollaan tutkinnassa tyytyväisiä ja kenttäpartiot pitävät suppeaa esitutkintaa tarpeellisena ja yhteistyö tutkinnan ja kentän välillä toimii hyvin.

Kiviojan ja Korpelaisen suorittamassa haastattelussa vuonna 2016 Risto Lammin kanssa ilmeni, että tutkinnassa, vuonna 2015 olevien rikosasioiden joukossa oli paljon sellaisia rikosasioita, joita on voinut hoitaa suppealla esitutkinnalla eli yhden kosketuksen periaatteella, mutta niin ei kuitenkaan tehty. Tästä on syntynyt ajatus, että poliisitoiminnan esitutkinta prosessia täytyy kehittää, jolloin myös tutkinnan viivettä saataisiin pienennettyä. Tämä johti kehittämistyöhön ja vuoden 2016 helmikuussa suppean esitutkinnan koulutukseen koko Pohjanmaan poliisilaitoksella. Suppean esitutkinnan hyödyntäminen otettiin tehokkaasti käyttöön ja tapauksia selvitettiin aina esitutkintapöytäkirjaan saakka. Tässä myös korostuu yhden kosketuksen periaate, joka on koko Pohjanmaan poliisilaitoksen suppean esitutkinnan mallin perusta. Käytännössä poliisipartiot toimittavat suppeaan esitutkintaan soveltuvat rikostapaukset suoraan syyttäjälle syyteharkintaan ja esitutkintatoimenpiteiden kohteena ollut kansalainen on näin vain kerran poliisin kanssa tekemisissä. Suppeaa esitutkintaa ei hyödynnetä valvonta- ja hälytyssektorilla valtakunnallisesti missään muualla niin laajasti kuin Pohjanmaan poliisilaitoksella. Suurin osa Pohjanmaan poliisilaitoksella työskentelevistä poliiseista pitää suppean esitutkinnan ja siitä laadittavan esitutkintapöytäkirjan tekemistä tärkeänä asiana.

Kivioja ja Korpelainen tekivät opinnäytetyössään kyselyn Suomen kaikille poliisilaitoksille, jossa selvitettiin suppeaan esitutkintaan soveltuvien rikostapauksien selvittämistä esitutkintapöytäkirjoiksi asti. Kyselyssä selvisi, että toimintatavat ovat melko samanlaisia kaikkialla Suomessa. Tämä tarkoittaa vain rikosilmoituksen kirjaamista ja kuulustelujen suorittamista suppeaan esitutkintaan soveltuvissa tapauksissa, jonka jälkeen esitutkintapöytäkirjan kasaus

siirtyy rikostorjunnan eli tutkinnan puolelle. Taikka koko prosessin hoitamista esitutkintapöytäkirjan asti kenttäpartion toimesta, mitä valitettavasti hoidetaan harvemmillä laitoksilla.

5.2 Suppean esitutkinnan soveltuminen

Da Silva Goncalvesin mukaansa suppea esitutkinta soveltuu jopa 88 rikosnimikkeeseen, mutta Helsingissä ei ole sisäistetty suppean esitutkinnan tarkoituksiperiaatetta eikä sen merkitystä ymmärretä poliisin päivittäistoiminnassa. Suurin haaste on siinä, että kentällä ei tunnusteta, mistä rikoksesta voisi tulla vankeutta, sillä nämä eivät sovellu suppeaan käsittelyyn. Lohjan poliisit kertovat haastatteluissa yhteneväisesti, että yksinkertaisten, selkeiden ja myönnettyjen rikostapauksien, joista yleisen oikeuskäytännön mukaan on rangaistuksena korkeintaan sakkoo, soveltuvan suppeaan esitutkintaan. Haastateltavat eivät kokeneet yleisimpien suppeassa esitutkinnassa käsiteltävien rikosten selvittämisten olevan haasteellisia. Mahdollisia tutkinnallisia haasteita saattaa ilmetä sellaisissa rikostapauksissa, joita poliisi-partiot kohtaavat harvoin.

Lohjan poliiseille tehdyistä haastatteluista käy ilmi, että rattijuopumusten, kulkuneuvon kuljettamisen oikeudetta, näpistyksen, huumausaineen käyttörikoksen, lievien vahingontekojen, perusmuotoisten vahingontekojen sekä lievien väkivaltarikosten tulleen käsitellyksi suppeassa esitutkinnassa. Muita suppeassa tutkinnassa hoidettuja nimikkeitä haastateltavien mukaan olivat lievä väärennös, lievä kavallus, lievä petos, ulkomaalaisrikkomus sekä pois-saolo kutsunnasta. Porissa haastateltavilta poliiseilta ei kysytty rikosnimikkeiden tunnistamisesta vaan yksinkertaiset ja selvät rikokset oli tilastoitu, siten, että näpistys, rattijuopumus, kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta olivat tyypillisimpiä viranomaisen havaitsemista rikkeistä. Pohjanmaan poliisilaitoksella yleisimpiä suppeaan esitutkintaan soveltuvia rikosnimikkeitä, joita kenttäpartioille tulee vastaan ovat rattijuopumukset, kulkuneuvon kuljettamisen oikeudetta, näpistykset, liikenneturvallisuuden vaarantamiset, kolarit, vahingonteot ja lievät pahoinpitelyt.

5.3 Toimintamallit

Da Silva Goncalves kertoo Helsingissä tapahtuvan suppean esitutkinnan toimintamallista, että tapauksen tullessa poliisin hoidettavaksi ensimmäisenä on harkittava: onko asia hoidettava huomautuksella, sakkomenettelyllä, suppealla esitutkinnalla tai varsinaisella esitutkinnalla. Esitutkinnassa kenttäpartio suorittaa kaikki asiaan liittyvät kuulustelut, jotka voidaan

kentällä hoitaa. Itse esitutkintapöytäkirjan laatiminen kuuluu tutkinnan hoidettavaksi. Toimintamallia on alettu enenevässä määrin toteuttamaan eli työ asian parantamiseksi on vasta alkanut.

Lohjan poliisiasemalla eräs haastateltavista poliiseista kertoi kokevansa, että toimintamalli, jossa asia saadaan kerralla hoidettua suppean esitutkinnan osalta, on asiakkaalle eduksi. Tällöin asia saadaan käsiteltyä viivytyksettä eikä asiakkaan tarvitse tulla mahdollisiin jatkokuulusteluihin, mikä useimmiten tarkoittaa kuulusteltavan kutsumista poliisiasemalle. Lohjalla on ymmärretty suppean esitutkinnan merkitys. Henkilöstön on kyettävä ylläpitämään ja jopa lisäämään ammattitaitoaan siten, että yhä monipuolisemmat työtehtävät hoituvat laadukkaasti ja tehokkaasti.

Porissa tehtävän vastaanottanut partio toimittaa kaikki tarvittavat esitutkinnalliset toimenpiteet. Partio kuulustelee rikoksesta epäillyn ja muut mahdolliset asianosaiset tai todistajat, sekä käyttää tähän ensisijaisesti suppean kuulustelun lomaketta. Tutkintaryhmä tarkistaa partioiden aikaansaannoksen ennen esitutkintapöytäkirjan tekemistä ja syyteharkintaan saattamista. Tutkinta laatii partion tekemästä rikosilmoituksesta, kuulustelupöytäkirjasta sekä asiasta laadituista muista asiakirjoista esitutkintapöytäkirjan. Esitutkintapöytäkirjan kasaminen tutkinnassa ei hidasta rikostapauksen etenemistä syyteharkintaan eli kenttäpartion ei tarvitse tehdä sitä jatkossakaan. Porissa tavoitteena on, että hälytys- ja valvontasektorilla työskentelevät poliisit käsittelevät 30 prosenttia rikoksista, jotka soveltuvat suppeaan esitutkintaan. Kaikille valvonta- ja hälytyssektorilla työskenteleville on myös annettu koulutusta suppean esitutkinnan suorittamisesta ja koulutusmateriaali on olemassa ja luettavissa virassa oleville poliisimiehille. Porissa lähiesimiehet seuraavat miten suppean esitutkinnan kuulusteluja suoritetaan

Pohjanmaan poliisilaitoksella suppean esitutkinnan malli on otettu tehokkaasti käyttöön maaliskuussa 2016. Toimintatavassa veloitetaan kenttäsektorin suorittavaa tasoa laatimaan esitutkintapöytäkirjat alusta loppuun suppeaan esitutkintaan soveltuvissa tapauksissa. Esitutkintalain mukaan kuulustelu voi kuulustelulomakkeen sijasta kirjata muuhunkin asiakirjaan. Tästä on päädytty suppean esitutkinnan kuulustelulomakkeisiin, jotka löytyvät poliisilaitoksen omilta nettisivuilta. Lomake eroaa normaalista kuulustelulomakkeesta, sillä se on suunniteltu suppean esitutkinnan kuulustelujen suorittamisen helpottamiseksi. Ensimmäiseksi kuulustelualustalla tulee valittavaksi kenttäjohtoalue, jossa rikos on tapahtunut. Valittavina vaihtoehtoina on Rannikko-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa ja Etelä Pohjanmaa.

Tämän jälkeen avautuu muita kohtia, joihin poliisi vastaa, kuten kuultavan asema, rikosnimike ja kuulustelukertomus. Kyseinen kuulustelukortti tarjoaa eräitä rikosnimikkeitä mm. rattijuopumus, näpistys, lievä pahoinpitely ja kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta, ja tarjoaa näille valmiit kuulustelukysymykset kuhunkin tekoon soveltuen. Lomakkeet on myös suunniteltu niin, että ne keräävät tilastotietoa rikostapauksista ja pitävät suppean esitutkinnan kokonaiskuvaa yllä.

Poliisipartioiden suorittamien suppeiden esitutkintatoimenpiteiden päävastuu on kenttäjohtajalla ja ryhmänjohtajalla, jotka huolehtivat rikostapauksien hoitamisesta mahdollisimman nopeasti. Käytännössä se tarkoittaa yhden kosketuksen periaatteen noudattamista. Partiojohtajalla on kuitenkin päävastuu siitä, että yksittäinen tapaus hoidetaan yhden kosketuksen periaatteella, nopeasti ja tehokkaasti heti paikan päällä.

5.4 Suppean esitutkinnan suorittamisen hyödyt

Da Silva Goncalvesin mukaan suppean esitutkinnan hyötyjä on useita. Rikoksesta epäilty saadaan kuulusteltua heti eikä rikoksesta epäiltyä tarvitse etsintäkuuluttaa, jolloin tutkinta-aika venyisi, koko esitutkintaprosessi on nopeampi, koska asianosaiset ovat kaikki paikan päällä, palveluperiaate toteutuu ja tutkinnan kuormittaminen vähenee. Kentällä suppean esitutkinnan puuteellinen hoitaminen mm. kuulustelun suorittamatta jättäminen kostaustuu myöhemmin. Jos tutkinnassa henkilöön ei saada yhteyttä, hänet joudutaan etsintäkuuluttamaan ja tehtävä palautuu takaisin kentän hoidettavaksi. Pahimmassa tapauksessa järjestetään etsintäkuulutettujen hakuoperaatioita.

Lohjalla kenttäpartioiden käsitellessä mahdollisimman paljon suppeaan esitutkintaan soveltuvia rikostapauksia paikan päällä, rikostutkijoiden mahdollisuudet keskittyä haastavampien rikosten tutkintaan oletettavasti kasvavat, koska päivittäisrikollisuuden kuormittavuus siirtyy osittain kenttäpartioille. Haastateltavat kertoivat poliisin kenttäpartioiden tekemän suppean esitutkinnan vaikuttavan lyhytkestoiseen rikostutkintaan työmäärää alentavasti. Tapauskohtaisesti kenttäpartion suorittaman suppean esitutkinnan vaikutus ylittää, jopa toisen poliisipiirin tutkijoiden työmäärään. Kun ulkopaikkakuntalaisen epäillyn kuuleminen on tehty paikan päällä, jälkikäteen ei tarvitse lähettää virka-apupyyntöä toiseen poliisipiiriin, jossa tutkija ensin perehtyy tulleetseen virka-apupyyntöön ja vasta sen jälkeen kutsuu epäillyn kuultavaksi. Lohjalla huomioitiin myös, että oikeusturvan kannalta on oleellista, että poliisi kykenee suorittamaan esitutkintaa tehokkaasti, ilman aiheettomia viivytyksiä ja kulloisenkin

tapauksen edellyttämässä laajuudessa. Suppean esitutkinnan käytön todettiin olevan myös tutkinnallista osaamista edistävää ja ylläpitävää toimintaa.

Porin poliisit kokivat suppean esitutkinnan olevan hyvä työkalu, joka helpottaa tutkinnan työtaakkaa ja kenttäpartioilla säilyy myös kosketuspinta kuulusteluihin sekä muihin rikostutkijoille kuuluviin työtehtäviin. Kenttäpartio myös tietää asiasta enemmän ja on perillä tapahtuneesta paremmin kuin ulkopuolinen taho ja tällä tarkoitetaan tutkintaa. Hyödylliseksi koettiin myös tutkintaprosessin nopeutuminen ja etsintäkuulutusten väheneminen, koska rikoksesta epäilty saadaan kuulusteltua heti.

Pohjanmaan poliisilaitoksella tulokset suppean esitutkinnan suorittamisesta ovat hyvin lupaavia, vaikka kenttäryhmien suorittamisen välillä on pieniä eroja, jotka täytyy saada tasattua. Esille tulivat myös maantieteelliset erot, jotka olisi tasattava, sillä poliisilaitosten tehtävänä on tuottaa poliisipalveluita yhdenmukaisesti ja tasavertaisesti koko Suomessa.

5.5 Suppea esitutkinta ajallisesti

Da Silva Goncalves ei ottanut haastattelussaan kantaa suppeaan esitutkintaan ajallisesti, muuta kuin, että se lyhentää merkittävästi tutkinta aikaa. Lohjalla partioautossa käsitellään tapaukset, joissa kuulustelu voidaan suorittaa välittömästi. Mitä kauempana poliisipartio on sijoitettuna poliisiasemasta, sen herkemmin tapaus hoidetaan kokonaan poliisin partioautossa. Siirtyminen tapahtumapaikalta poliisiasemalle saattaa tapauskohtaisesti kestää useita kymmeniä minutteja. Yksi haastateltavista kertoi tapauksesta, jossa poliisipartio pysäytti auton, jota ajoi ajokortiton kuljettaja. Kuljettajalla oli taustana useampia ajo-oikeudetta ajoja. Tapauksesta laadittiin rikosilmoitus, ja ajo-oikeudetta ajanutta autonkuljettajaa kuultiin rikoksesta epäiltynä paikan päällä. Haastateltava arvioi koko tapahtuman kestäneen paikan päällä noin puoli tuntia. Tämän lisäksi partio teki poliisiasemalla vielä tapaukseen tarvittavat rekisterimerkinnät sekä kasasi esitutkintapöytäkirjan valmiiksi. Haastateltava arvioi tehtävään kuluneen kokonaisuudessaan noin neljäkymmentäviisi minuuttia. Kyseinen aika-arvio sisältää vain aktiivisen tekemisen. Mukaan ei ole arvioitu siirtymisiin kuluneita aikoja.

Porissa arvioitiin suppean esitutkinnan kuulustelun kestävän nopeimmillaan 5-10 min. Poriin sijoittuvan opinnäytetyön kirjoittaja Haapaniemi mainitsi suppean esitutkinnan kestäneen esim. kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta kohdalla 1,5h. Aikaan on huomioitu myös

ajokaikaa, koska rikoksesta epäilty oli jouduttu kuljettamaan poliisiasemalle poliisiautossa olleen teknisen vian takia.

Pohjanmaan poliisilaitoksella huomioitiin, suppean esitutkinnan suorittaminen ajallisesti. Suppean esitutkinnan suorittaminen vei tapauksesta riippuen yhdestä kahteen tuntiin. Suoritusajat toki lyhenivät varmuuden ja toistojen määrän lisääntyessä, sillä tapauksia oli helppoa suorittaa niiden ollessa tuttuja ja selkeitä. Kenttäpartioiden suorittaman tapauskohtaisen noin kahden tunnin esitutkintatyön ei todettu vaikuttavan poliisin näkyvyyteen. Suppean esitutkinnan ei myöskään todettu aiheuttaneen heikentymistä toimintavalmiusajoissa eikä tehtäväsidosajajoissa.

5.6 Syyt suppean esitutkinnan suorittamatta jättämiselle

Helsingissä korostuvat osaamattomuus, ammattitaidon puute, koulutuksen puute sekä asenteelliset syyt, kuten ”tutkinta hoitaa, asia ei kuulu kentälle”. Prosessin hyötyjä ei siis ymmärretä. Lohjalla yksi haastatelluista arvioi, osan tehtävistä olevan niin kiireellisiä, ettei tutkintaa suoriteta. Toisaalta, yksi haastateltava kertoi kokevansa vain harvoin kiireen tunnetta ollessaan tehtävällä. Haastatteluista ilmeni suppean esitutkinnan käytön osalta, että käytännön asioiden, oikeudellisten ongelmien ja kiireen tunteen lisäksi työntekijöiden asenteet ja motivaatio saattavat vaikuttaa siihen, kuinka paljon suppeaa esitutkintaa tehdään. ”Vanhat hyvät ajat”- asenne eli kangistuminen vanhoihin kaavoihin eikä hyväksyä muutoksia. Lohjan kenttäpartiot eivät siirrä rikosten tutkintaa lyhytkestoisesta rikostutkinnasta käsiteltäväksi ilman erityistä syytä. Rikoksen tutkinta menee kentältä lyhytkestoisesta rikostutkinnasta käsiteltäväksi vain, jos siihen on pakottavia syitä. Pakottavat syyt ovat todennäköisimmin sellaiset, että suppean esitutkinnan edellytykset tutkittavana olevassa rikoksessa eivät täyty. Toisaalta syyksi suorittamatta jättämiselle voi olla yksinkertaisesti se, että ei uskalleta kysyä neuvoa tutkinnalta, kun kenttäpartion oma ammattitaito ei riitä.

Porissa poliisimiehen oma asenne tehtävää kohtaan on merkittävässä roolissa. Uudet ohjeet ja toimintamallit saatetaan käsittää ylimääräisenä työnä, jota ei haluta, koska asenne uusiin työtehtäviin saattaa olla lähtökohtaisesti negatiivinen. Haastateltavat olivat kaikki sitä mieltä, ettei poliisipartion tehtäviä tulisi erityisesti lisätä vaan haastateltavien mielestä asian ollessa yksinkertainen ja selvä voidaan esimerkiksi rattijuopot kuulustella itse, jos muut tehtävät eivät kuulustelua estä. Porissa todettiin myös, että poliiseilla saattaa olla liian iso kyn-

nys kuulustelujen suorittamiseksi, koska ei osata toimia ja omasta poliisikouluajasta tai täydennyskoulutuksesta on pitkä aika. Poliisin vähäiset resurssit koettiin motivaation heikentäjänä. Porissa huomioitiin myös, että toimittamatta jättämiseen voi olla myös inhimillisiä syitä, kuten väsymys, jaksamisen puute tai aiempi tehtävä on ollut stressaava.

Pohjanmaan poliisilaitoksella moitittavaa ei ole. Tutkimuksen mukaan suppea esitutkinta on hoidettu vuonna 2016 tulleen muutoksen jälkeen aina, kun sopiva rikosnimike tulee vastaan. Kenttämiehet pitävät toimintamallia tärkeänä ja ymmärtävän suppean esitutkinnan merkityksen tärkeyden. Riittäviä resursseja ei kuitenkaan saa Kiviojan ja Korpelaisen mukaan unohtaa, sillä ilman niitä partiot eivät pysty sitoutumaan suppean esitutkinnan hoitamiseen loppuun asti, vaan joutuvat irtautumaan kiireisimpien tehtävien hoitoon.

5.7 Tutkinnanjohtaja vs. tutkintasihteeri

Da Silva Goncalves vastaa tutkinnanjohtajana kaikista Helsingissä suppeana esitutkintana kirjatuista jutuista. Suppeana esitutkintana kirjatuissa jutuissa on aina oltava tutkinnanjohtaja, sillä suppeasta esitutkinnasta on laadittava pöytäkirja, jonka jälkeen lähetettävä syyttäjälle. Näihin pöytäkirjoihin on tehtävä muun muassa sakarointi, salaaminen ja kaikkien välttämättömien toimenpiteiden varmistaminen, mitä ei kentällä partio pysty tekemään. Tämän takia on tutkinnanjohtaja, jonka nimiin suppeana esitutkintana kirjattu juttu tulee ja hän pystyy tekemään kokonaisvaltaisen arvioinnin sen suorittamisesta ja eteenpäin lähettamisestä. Porin tai Lohjan poliisilaitoksilla aiheesta ei mainittu mitään, mutta Pohjanmaan poliisilaitoksella menetelmä oli aivan erilainen kuin Helsingin laitoksella. Pohjanmaan poliisilaitoksen menetelmä eroaa Helsingin tavasta hoitaa suppeaa esitutkintaa siten, että esitutkintapöytäkirjojen laadun varmistavat tutkintasihteerit. Tutkintasihteerit lähettävät puutteellisia esitutkintapöytäkirjoja takaisin sen suorittaneille partionjäsenille kentälle korjattavaksi. Helsingissä tapaus taas siirtyy kentältä tutkintaan ja tutkinta hoitaa kaikki jäljelle jäävät asiat loppuun asti oli kyseessä sitten täydentävät kuulustelut tai muut toimenpiteet.

5.8 Suppea esitutkinta tulevaisuudessa

Da Silvan Goncalves toivoo, että suppea esitutkinta kehittyisi kansalliseksi, ja osaksi peruspoliisitoimintaa. Koulutus pitäisi aloittaa jo Poliisiammattikorkeakoulussa, jotta jo koulussa

ymmärretään partiotoiminnan alkutoimenpiteiden tärkeys. Esitutkinta alkaa partiotasolla ensimmäisen partion toimesta, joten se olisi hoidettava niin laadukkaasti, kuin pystyy jatkoa varten. Ratkaisuna ei voi olla lisäresurssien odottaminen, vaan omien toimintatapojen kehittäminen siten, että asiat pystytään hoitamaan mahdollisimman nopeasti, selkeästi, laadukkaasti ja vähällä työmäärällä. Da Silva Goncalves toteaa, ettei hän ole saanut koulussa eikä töissä koulutusta, joka tukisi suppean esitutkinnan osaamista. Da Silvan Goncalves toivoo, että suppean esitutkinnan ohjeista laadittaisiin valtakunnallinen ja yhteinen käytäntö.

Lohjalla haastateltavista muutama kertoi, ettei ole kuullut uusista ohjeista tai uudistuksista suppean esitutkinnan osalta. Osa haastateltavista mainitsi, että poliisin kenttäpartioiden tavoitteena on jo pitempään ollut lisätä rikostapausten käsittelyä ja tehdä suppeaa esitutkintaa. Uudistuksien osalta yksi haastateltavista mainitsi, että Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksella on mahdollisesti tulossa uudistus, jonka seurauksena lyhytkestoinen rikostutkinta sekä rikosilmoitusten vastaanotto tulisivat valvonta- ja hälytystoimintasektorin hoidettavaksi. Kehitys- tai parannusehdotuksien osalta haastateltavat pohtivat, että jonkinlainen ohjeistus tai koulutus suppean esitutkinnan käytöstä muun muassa harvemmin kohdattavien rikosten osalta saattaisi olla hyödyllistä. Haastateltavat arvioivat, että koulutuksella saattaisi olla kenttäpartioiden laatimiin esitutkintapöytäkirjoihin laatua edistäviä vaikutuksia. Koulutuksen myötä kenttäpartioiden valmiudet tunnistaa suppeaan esitutkintaan soveltuvia rikostapauksia saattaisivat parantua.

Porissa toivottiin jatkuvaa ylläpitokoulutusta, joka ei ole luonteeltaan satunnaista. Kenttämuistio suppean esitutkinnan suorittamisesta koettiin hyödylliseksi. Porissa haastateltavat pitivät huomionarvoisena rakentavan palautteen saamista tehdystä työstä, joka motivoisi myös tulevaisuudessa suppean esitutkinnan ja monen muun suoritteen tekemistä. Tulevaisuudessa on myös huomioitava, että nykyisellä poliisien määrällä ja tehtävien luonteesta johtuen poliisipartio voi tehdä kuulusteluja vain mahdollisuuksien mukaan.

Kiviojan ja Korpelaisen haastatteleman Lammin mukaan tavoitteena on saada laitoksien välinen tekeminen tasoitettua eli löytää oikea tekemisen ja toimeliaisuuden taso, mikä siten tukee kokonaisuutta. Näin myös tutkinta-aikojen lyhenemisen hyödyt tutkinnan puolella tulevat selkeämmin esille ja vähentävät työkuormitusta.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksemme laatimisen alkuvaiheessa koimme tarpeelliseksi perehtyä suppean esitutinnan lainsäädännölliseen merkitykseen, joka on opinnäytetyömme perusta. Suppean esitutinnan lainsäädäntö antaa tukea opinnäytetyömme tutkimusongelmalle ja tutkimuskysymyksillemme, joihin saimme vastauksia analysoimalla haastattelua ja aikaisempia opinnäytetöitä. Opinnäytetyössämme tutkimme suppean esitutinnan merkityksen ymmärtämistä Helsingin poliisilaitoksella, miten suppea esitutkinta toteutuu Helsingin poliisilaitoksella verrattuna muiden poliisilaitosten toimintamalleihin ja minkälaisia eroavaisuuksia ja yhtäläisyyksiä on toimintatavoissa. Tutkimuksessamme pohdimme myös syitä suppean esitutinnan suorittamatta jättämiselle ja vaikutuksia tutkinnan puolella, joita tästä koituu.

Suppean esitutinnan suorittaminen ei olekaan niin harvinaista, kuin ajattelimme. Lohjalla, Porissa ja Pohjanmaalla käytännöt suppean esitutinnan suorittamiseksi ovat erilaisia, mutta kaikki ovat toimivia. Tähän ovat ottaneet kantaa myös kentällä työskentelevät poliisit, joiden mielestä sen välitön toimittaminen on tärkeätä ja tarpeellista. Helsingissä suppean esitutinnan merkitys on huomattu äskettäin ja siitä syystä lähdetty tehokkaasti muuttamaan käytäntöä sujuvammaksi, jotta se palvelisi ja helpottaisi pidemmällä aikavälillä myös tutkinnan puolta.

Tutkimustuloksista pystyimme päättämään, että suppeaa esitutkintaa ei ole sisäistetty samalla tavoin Helsingissä, kuin muilla poliisilaitoksilla. Haasteita Helsingin poliisilaitokselle tuo erityisesti se, että valvonta- ja hälytyssektori ei vielä tunnista rikoksia, jotka soveltuvat suppeaan esitutkintaan. Suppean esitutkinnan olemassaolo laissa ei siis tarkoita sitä, että se olisi juurtunut päivittäiseen poliisitoimintaan. Porissa, Lohjalla ja Pohjanmaalla suppean esitutkinnan merkitys ymmärretään huomattavasti paremmin ja kentällä tunnistetaan rikospauket lähes ongelmitta. Poikkeuksena on harvoin vastaan tulevat rikosnimikkeet, joiden soveltuvuutta pitää pohtia enemmän. Helsingin poliisilaitoksella suppean esitutkinnan käyttöön ei aikaisemmin kiinnitetty huomiota, eikä tämän takia suoritettu kenttätöissä, niin kuin muilla poliisilaitoksilla. Vasta vuoden 2019 lopussa suppean esitutkinnan mahdollisuuksiin ja hyötyihin herättiin, jolloin käytäntöön otettiin tiettyjä toimintatapoja. Aikaisempien toimintamallien puuttuminen suppean esitutkinnan suorittamisessa näkyy viivästymisenä muihin poliisilaitoksiin verrattuna, joissa toimintamallit ovat olleet käytössä useita vuosia. Uskomme, että Helsingin poliisilaitos saavuttaa saman tason kuin vertailukohteena olevat poliisilaitokset.

Tutkimuksessamme selvitimme myös suppean esitutkinnan toteutumista Helsingin poliisilaitoksella muihin tutkimuskohteisiin verrattuna. Helsingissä kehitysvaiheen ollessa alussa suppean esitutkinnan edistämiseksi keskitytään valvonta- ja hälytyssektorin poliisien kouluttamiseen. Tätä prosessia on valvottava, jotta toiminta saa oikean suunnan. Palautteen antaminen on merkittävässä roolissa kehitysvaiheen alkuvaiheessa, mutta sitä on ylläpidettävä koko matkan varrella.

Suppean esitutkinnan suorittamatta jättämiselle löytyi tutkimuksen avulla monia syitä. Osaamattomuus, ammattitaidottomuus, motivaatio ja asenteelliset ongelmat nousivat esille jokaisen tutkimuskohteen kohdalla. Esimerkiksi Pohjanmaalla ja Porissa kiireellisyys tehtävien osalta vaikuttaa tähän, eikä aikaa jää suppean esitutkinnan loppuun suorittamiseen. Kiireisempi tehtävä vaatii partion siirtymistä seuraavalle tehtävälle, jolloin tapaus siirtyy kentältä rikosilmoituksen kirjaamisen jälkeen suoraan tutkintaan. Pohjanmaalla kenttäpoliisit ovat asennoituneet jo vuodesta 2016 lähtien hoitamaan suppean esitutkinnan aina, kun mahdollista. Eräs suppean esitutkinnan suorittamatta jättämiseen vaikuttavista syistä on resurssiongelma, joka tuo myös aikaisemmin mainittua kiireen tunnetta tehtävien hoitamiseen. Nämä edellä mainitut syyt yhdessä lisäävät puolestaan motivaation puutetta tehtävien suorittamiseen.

Tutkimuskohteemme ovat yksimielisesti samaa mieltä siitä, että koulutuksen merkitys on avainasemassa suppean esitutkinnan sisäistämisessä ja toimivuudessa. Helsingin poliisilaitoksen rikoskomisario da Silva Goncalvesin haastattelussa selvisi, että koulutuksen puute heikentää suppean esitutkinnan suorittamista, erityisesti kun Helsingissä ollaan hyvin alussa tätä kehitysvaihetta. Porin poliisilaitoksen haastateltavat sivuavat samaa ongelmaa toteamalla, että poliiseilla saattaa olla korkea kynnyks koulutuksen suorittamiseksi. Kenttäpartiot eivät välttämättä osaa eivätkä uskalla toimia, koska omasta poliisikouluajasta tai täydennyskoulutuksesta on niin pitkä aika.

Partion ammattitaito ja osaamattomuus ovat yksi tärkeimmistä suppeaan esitutkintaan vaikuttavista tekijöistä. Vaativamman esitutkinnan toimittamiseksi partiolla on oltava tarpeeksi edellä mainittuja osaamisia, jotta kaikki tehtävät hoituisivat laadukkaasti ja tehokkaasti. Ensimmäisenä askeleena on kyky tunnistaa rikosnimike ja tapaus suppeaan esitutkintaan sopivaksi. Tapauksen ollessa sopivan yksinkertainen ja selvä, suppean esitutkinnan toimenpiteet

voidaan aloittaa kentällä. Tällöin myös kansalaisten oikeusturva toteutuu ja asia käsitellään viivytyksettä, välttämällä myöhemmät kuulustelut ja käynnit poliisiasemalla.

Tuloksista kävi ilmi, että tehtävällä olevalla kenttäpartiolla on kaikkein parhain tieto suppean esitutkinnan suorittamiselle. Yhdessä tutkimuskohteessa selviää, että kenttäpartion suppean esitutkinnan toimittamatta jättämiseen saattaa olla myös inhimillisiä syitä. Nämä syyt ovat yksilöllisiä ja muistuttavat meitä siitä, että ihminen on fysiologinen kokonaisuus. Inhimilliseksi syiksi mainitaan väsymys eli vireystilan lasku, jaksamisen puute sekä edellisen työtehtävän stressaavuus, joka saattaa johtaa hetkelliseen keskittymiskyvyttömyyteen.

Tutkimuksessa halusimme saada selvyyden myös siihen, miten hälytys- ja valvontasektorin suppean esitutkinnan suorittaminen sekä suorittamatta jättäminen näkyi tutkinnassa. Selvitimme, että tutkimuskohteena olevat poliisilaitokset olivat yhtä mieltä siitä, että suppea esitutkinta oli kannattavaa toimintaa. Helsingissä huomioitiin, että suppea esitutkinta vähensi merkittävästi tutkintaan kohdistuvaa työkuormaa. Sillä, että tutkinta joutuu kasaamaan esitutkintapöytäkirjan kenttäpartion suoritteesta ei koettu hidastavan tutkintaprosessia. Esitutkintapöytäkirjan kausvaiheessa pyrkimyksenä on tarkistaa mahdolliset virheellisuudet, jotka pystytään korjaamaan ennen syyttäjälle lähettämistä. Kenttäpartion ammattitaidon lisääntyminen ja varmuus omaan tekemiseen tulevat vähentämään entistä enemmän tutkinnan tarkistusprosessia. Tuloksista välittyi myös halu pitää rikostutkinnan sekä valvonta- ja hälytyssektorin välit hyvinä. Tästä voimme päätellä, että yhteistyön puuttuminen vähentää oleellisesti suppean esitutkinnan suorittamista. Tutkinnasta saatu tuki ja apu madaltavat kenttäpartion suorittamista. Tutkimustulosten mukaan suppeassa esitutkinnassa suoritettu kuulustelu ylläpitää kenttäpartion rikostutkinnallista puolta. Kuulustelutaidon kehittyminen vähentää edellä mainittua tarkistusprosessia.

Tutkimuksemme osoittaa, että suppean esitutkinnan toimintamallia kehitetään jatkuvasti laitoskohtaisesti. Tulevaisuudessa tavoitteeksi voidaan asettaa valtakunnallinen yhtenäinen toimintatapa, jonka sisäistäminen aloitetaan jo Poliisiammattikorkeakoulussa. Mahdollisuus tavoitteen onnistumiselle on realistinen, koska tutkimuksemme perusteella suppea esitutkinta on koettu tuloksellisenä suoritteena kenttä- sekä tutkintatasolla. On vain ajan kysymys, milloin se osataan ja pystytään hyödyntämään maanlaajuisesti.

7 POHDINTA

Tutkimustyössämme halusimme selvittää suppean esitutinnan lainsäädännöllisen merkityksen eli miksi se on alun perin säädetty lakiin. Tarkoituksena oli hakea vastausta lain valmisteluvaiheesta asti tutkimalla hallinto esityksiä, joista löysimme syyn suppean esitutinnan säätämiseksi. Vuonna 1989 uuden esitutkintalain voimaantulon myötä ja tutkinnan muuttuessa entistä haastavammaksi selvitystaso ei saanut laskea. Esitutkinnan tarkoituksen saavuttaminen edellyttää tutkinnalta tehokkuutta ja nopeutta, jonka seurauksena tutkintaa haluttiin siirtää enemmän myös alkuvaiheisiin. Esitutkintaan lisättyllä toimittamisvelvollisuudella korostetaan tutkintatehokkuutta. Toimittamisvelvollisuuden laajuus määräytyy asian laadun ja vaikeusasteen mukaan. Yksinkertaisia ja selviä asioita varten oli tarpeen luoda muodollisessa suhteessa yksinkertaisempi menettely, suppea esitutkinta.

Vuonna 1985 tehdystä hallituksen esityksestä käy myös ilmi samat poliisin resurssiongelmat, joita on tänäkin päivänä. Samalla, kun puhutaan nopeudesta ja tehokkuudesta asioiden hoitamisessa pitää huomioida olemassa olevat resurssit. Kansalaisten oikeusturva ei saa laskea poliisien vähyden vuoksi vaan toimintakyvyn pitää pysyä samalla tasolla oli resurssit mitkä tahansa. Luomalla uusia lakeja ja toimintatapoja poliisi pystyy vastaamaan ympärillä oleviin haasteisiin samalla huolehtien kansalaisten oikeuksien toteutumisesta. Toisaalta se mikä näyttää hyvältä lakitestinä ei välttämättä toimi käytännössä tai sitä ei osata hyödyntää, vaikka se olisi ratkaisu olemassa olevaan ongelmaan.

Saimme tutkimukseemme merkittävää tutkimustietoa muista suppeaa esitutkintaa käsittelevistä opinnäytetöistä. Haastattelimme myös Helsingin poliisilaitoksen rikoskomisariota, joka on suppean esitutkinnan edistäjä kyseisellä poliisilaitoksella. Töiden tutkimusongelmat erosivat toisistaan jonkin verran, mutta sisällöstä pystyi järkevästi keräämään yhtenäistä tietoa suppeasta esitutkinnasta. Vertausta ja analyysityöskentelyä oli äärettömän helppo tehdä juuri tämän takia. Suppeaa esitutkintaa ei ole aikaisemmin käsitelty siten, kuin tutkimuksemme on käsitelty. Opinnäytetöissä tutkittiin tietyn poliisilaitoksen suorittamaa suppeaa esitutkintaa, mutta me halusimme yhdistää näistä saadun tiedon haastatteluun. Haastattelun merkittävyyttä korostaa se, että haastateltavamme oli erityisen tyytyväinen opinnäytetyömme aiheeseen ja auttoi meitä mielellään.

Lainsäätäjän tarkoittaman suppean esitutinnan käyttämisen yleistymisen päivittäisessä kenttätoiminnassa olisi helpottava tekijä poliisin resurssipulaan sekä alati kasvavaan työmäärään. Se millä intensiteetillä poliisilaitokset ja organisaatiot tätä hyödyntävät on eri asia. esim. Helsingissä on tehty selkeä ryhtiliike siinä, että suppeasta esitutinnasta on tullut rutiininomainen toimenpide sakon kirjoittamisen ohella. Ryhtiliike on tehty vasta vuonna 2019, jota ennen suppea esitutkinta oli vain säädös esitutkintalaissa, jonka hyötyjä ei oltu täysin ymmärretty. Pääkaupunkiseudun rikosten määrä muuhun maahan verrattuna on korkea, joten ns. massarikosten kuten omaisuusrikosten määrä on sen mukainen. Tämä on osaltaan pakottanut Helsingin poliisilaitoksen etsimään soveltuvampia ja tehokkaampia toimintamalleja alati kasvaviin rikosmääriin. Ratkaisu on ollut koko ajan lainsäädännössä käsien ulottuvilla, odottamassa, että se otetaan käyttöön.

Muilla paikkakunnilla suppea esitutkinta on ollut rutiininomainen toimenpide pidemmän aikaa ja siihen on kehitetty omia toimintamalleja. Suppean esitutinnan hyötyjä on pystytty myös tilastoimaan ja tarkastelemaan laitoskohtaisesti pitkällä tähtäimellä. Hyödyt ovat selkeät: tutkinta-aika lyhenee, mahdolliset kuljettamiset poliisilaitokselle poistuvat ja koko ketjun tärkein lenkki eli kenttäpartio hoitaa tapauksen alusta loppuun. Rikoksesta epäilty ja ajantasaiset tiedot ovat heti saatavilla ilman tutkijan selvittelytyötä eli ns. välikäsiä. Toimenpiteen kohteena olevan välitön läsnäolo ja tarvittavien tietojen saatavuus tapahtumahetken jälkeen näkyy varmasti myös asetettujen etsintäkuulutusten määrässä.

Kuten johtopäätöksissä kävimme läpi aikaisemmin, on mielekästä todeta, että suppea esitutkinta on otettu käyttöön hyvällä asenteella. Suppealle esitutkinnalle on käyttöä nyt ja tulevaisuudessa. Käytännöt ja toimintamallit tulevat muuttumaan vuosien varrella entistä toimivammiksi mitä enemmän suppeaa esitutkintaa käytetään. Toivon mukaan tulevaisuudessa tuleva valtakunnallinen käytäntö tuo varmuutta tekemiselle ja mahdollistaa myös suppean esitutinnan laajan seurannan. Seurannan avulla pystytään puuttumaan mahdollisiin epäkohtiin ajoissa ja muuttamaan toimintatapoja yhdenmukaisemmiksi.

7.1 Luotettavuusarvio

Haastateltavaksi valitsimme henkilön, jolla on eniten tietoa tutkimusongelmistamme ja näin saimme aiheesta kokonaisuutena parhaimman mahdollisen yleiskuvan. Haastattelun luotettavuuden varmistimme käyttämällä teemahaastattelua suppeasta esitutkinnasta vastaavaa rikoskomisario da Silva Goncalvesia, jolla on kattava kuva koko Helsingin poliisilaitoksella

toimitettavasta toimintamallit. Haastattelun lisäksi valitsimme kolme opinnäytetyötä, jotka sisältävät tutkittua ja perusteltua tietoa suppeasta esitutkinnasta. Aineisto on tutkittua, joka korostaa materiaalin luotettavuutta eikä todenperäisyyttä ole syytä epäillä.

Opinnäytetyössä olisi pystynyt hyödyntämään useampiakin haastatteluja, joiden avulla olisi voinut selvittää tarkemmin Helsingin hälytys- ja valvontasektorilla työskentelevän poliisin näkökulmaa suppean esitutkinnan suorittamiseen. Tämän haastattelun ja da Silva Goncalvesin haastattelun perusteella olisi saanut kuvan siitä, miten suppea esitutkinta toteutuu Helsingissä tutkinnan ja kentän yhtenäisenä kokonaisuutena. Da Silva Goncalvesin asiantuntijuuden perusteella tehty yksi haastattelu riitti tuomaan tutkimukseemme tarpeeksi laajan näkemyksen suppean esitutkinnan tilasta Helsingin poliisilaitoksella.

LÄHTEET

Da Silva Goncalves, Kalle 2020: Helsingin poliisilaitos, rikoskomisario. Haastattelu 24.1.2020.

Haapaniemi Tommi 2016: Suppea esitutkinta: käsityksiä suppeasta esitutkinnasta Porin poliisiasemalla. Tampere, Poliisiammattikorkeakoulu, AMK-opinnäytetyö.

Hakala, Juha 2004: Opinnäyteopas ammattikorkeakouluille. Helsinki, Gaudeamus.

Helminen, Klaus 2007: Rikosprosessioikeutta poliisiopiskelijoille. Helsinki, Edita Prima Oy.

Helminen, Klaus & Fredman, Markku & Kanerva, Janne & Tolvanen, Matti & Viitanen, Marko 2012: Esitutkinta ja pakkokeinot. Helsinki, Talentum.

Helminen, Klaus & Fredman, Markku & Kanerva, Janne & Tolvanen, Matti & Viitanen, Marko 2014: Esitutkinta ja pakkokeinot. Helsinki, Talentum.

Helminen, Klaus & Lehtola, Kari & Virolainen, Pertti 1990: Uusi esitutkintalainsäädäntö, 2. uudistettu painos. Jyväskylä, Gummerus Kirjapaino Oy.

HE 14/1985 vp. Hallituksen esitys esitutkintaa ja pakkokeinoja rikosasioissa koskevaksi lainsäädännöksi. Luettu 15.01.2020.

HE 434/2003 vp. Hallituksen esitys hyvän hallinnon perusteista sekä hallintoasiassa noudatettavasta menettelystä. Luettu 15.12.2019.

Kananen, Jorma, 2017: Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylä, Juvenes Print.

Kivioja Roosa & Korpelainen Santtu 2016: Suppea esitutkinnan malli Pohjanmaan poliisilaitoksella. Tampere, Poliisiammattikorkeakoulu, AMK-opinnäytetyö.

Metsämuuronen, Jari, 2001: Laadullisen tutkimuksen perusteet, Metodologia. Viro, International Methelp Ky.

Oikeusministeriö 2009: Esitutkintalain, pakkokeinolain ja poliisilain kokonaisuudistus, Esitutkinta- ja pakkokeinotoimikunnan mietintö. Helsinki: Oikeusministeriö. Luettu 29.01.2020.

Opinnäyte & TKI/Tuke-työryhmä, 2019: Moodle, Opintomateriaali - TKI-luento 4. Luettu 15.1.2020.

Peltoniemi, Teemu 2017: Lohjan poliisin kenttäpartioiden suorittama suppea esitutkinta vuosina 2015 ja 2016. Tampere, Poliisiammattikorkeakoulu, AMK-opinnäytetyö.

Poliisin strategia 2017-2020. Luettavissa <http://www.poliisi.fi/strategia>

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelma 10.12.2019, Osallistava ja osaava Suomi. Luettu 21.01.2020.

Rantaeskola, Satu, 2019: Rikos ja rikosprosessi. Sastamala, Warelia.

Rantaeskola, Satu, 2014: Esitutkintalaki – Kommentaari. Tampere, Juvenes Print.

Tolvanen, Matti & Kukkonen, Reima 2011: Esitutkinta- ja pakkokeino- oikeuden perusteet. Helsinki, Talentum.

Virolainen Jyrki & Pölönen Pasi 2003: Rikosprosessin perusteet: Rikosprosessioikeus 1. Helsinki, WSOY Lakitieto.

LIITE 1 Haastattelukysymykset

1. Miksi suppea esitutkinta on säädetty lakiin?
2. Onko mielestäsi suppean esitutkinnan tarkoituksena ymmärretty poliisin päivittäistoiminnassa?
3. Minkälainen toimintamalli Helsingissä on annettu suppean esitutkinnan suorittamiseksi?
4. Onko toimintamalli mielestäsi sisäistetty kenttätoiminnassa?
5. Onko suppean esitutkinnan suorittamisessa laitoskohtaisia eroja ja pyritäänkö yhtenevään käytäntöön?
6. Mitkä ovat yleisimpiä rikosnimikkeitä, joita Helsingissä käsitellään suppeassa esitutkinnassa?
7. Mitkä ovat tutkintaan kohdistuvat hyödyt kenttäpartion toimittamasta suppeasta esitutkinnasta?
8. Mitkä ovat syitä, joiden takia suppea esitutkinta jää suorittamatta?
9. Sisältyykö suppeaan esitutkintaan muita ongelmia?
10. Pitäisikö suppean esitutkinnan suorittamista ja siihen liittyvää käytäntöä kehittää?